

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

26 ncı Birleşim

29 . 12 . 1966 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	230:231	3. — Sayın milletvekillerinden bazılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezeresi. (3/536)	233
2. — Gelen kâğıtlar	231	4. — Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçimi.	233:234
3. — Yoklama	231	5. — Görüşülen işler	234
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	232	1. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân komisyonları raporu (1/144) (S. Sayısı 124)	234:235
1. — Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, Trakya'da vukuagelen sel yüzünden pancar müstahsıllarının zarara uğradığı, pancar paralarını zamanında alamadıkları ve Alpullu Şeker Fabrikası hastanesi durumunun da incelenmesi gerektiği konularında demeci.	232	2. — Sayıştay kanunu teklifi ve Maliye, Sayıştay, Anayasa ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (2/338) (S. Sayısı : 147)	235:264
2. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Gaziantep'in kurtuluş yıldönümü şenliklerini İl Radyosunun yayınlamadığına, bu konudaki TRT nin tutumunu protesto ettiğine dair demeci.	232:233		

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

İlgili Başbakanlık tezkerelerinin okunmasından sonra, Bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 780 sayılı Kanuna göre adli mercilerce incelemek üzere bâzı ölüm cezası hükümlülerinin dosyaları ile,

Bursa Milletvekili Barlas Küntay'ın yasma dokunulmazlığı ile ilgili hazırlık soruşturması evrakının geriverildiği ve,

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Batı - Trakya, Oniki Adalar ve Kıbrıs konularında bir genel görüşme açılmasına dair önergesi okunarak 4 Ocak Çarşamba günü gündeme alınıp alınmaması hususunun görüşüleceği, bildirildi.

Plân Komisyonu Başkanı Aydın Milletvekili İsmet Sezgin'in; Damga Resmi hakkındaki kanun tasarısının, 26 . 12 . 1966 günkü Birleşimde teşkili kabul olunan Geçici Komisyonunda görüşülmesine ve adı geçen Komisyona Gümrük ve Tekel Komisyonundan da 4 üye verilmesine dair önergesi kabul olundu.

Yüksek Hâkimler Kurulunda açık bulunan asıl ve yedek üyelikler için seçim yapıldı ise de, adayların hiçbirisinin gerekli oy çoğunluğunu yine sağlayamadığı ve seçimin gelecek birleşimde tekrarlanacağı,

1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde,

Tekel Genel Müdürlüğü 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde,

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1966 yılı Bütçesinin (A/3) işaretli cetvelinde ve,

Devlet Su İşleri ve Karayolları Genel Müdürlükleri 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarılarının tekrar yapılan açık oylamaları sonunda kanunlaştıkları,

Ruhtım Resmi kanun tasarısının da kabul olduğunu bildirildi.

Ağrı Milletvekili Abdülbâri Akdoğan'ın, Türkiye'deki kömür fiyatlarının yeniden tesbit edilmesi için Hükümet hakkında bir Meclis araştırması açılmasına dair önergesi üzerinde bir süre görüşüldü. Yapılan usuli itiraz üzerine önerge sahibi ilk önergesini açıklayan yeni fakat tamamen farklı bir önerge verdiğinden, bu önergenin Başkanlık Divanında görüşülerek gereğinin yapılacağı ifade olundu.

Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun,

Uşak'ta Türkiye Emlâk Kredi Bankası tarafından yaptırılan 105 evin şahıslara, kurum veya bankalara satış veya devri hususunda ne düşünüldüğüne dair sorusuna İmar ve İskân Bakanı Haldun Mentecioğlu ve Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem,

Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Çorum'da inşa edilmekte olan Sosyal Sigortalar Dispanseri binasının, birinci katının dispanser, diğer katlarının işhanı olacağına doğru olup olmadığına dair sorusuna da Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem cevap verdiler.

Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Yakın - Şark milletleriyle iyi dostluk münasebetlerinin kurulamaması sebeplerine dair Başbakan ve Dışişleri Bakanından,

Sakarya Milletvekili Muslihiddin Gürer'in, yılbaşı dolayısıyla Avrupa'nın muhtelif yerlerinden izinli olarak gelen işçilerimizin gümrükte alıkonulan çeşitli eşyalarının iadesi konusunda bir imkân düşünülüp düşünülmediğine dair, Gümrük ve Tekel Bakanından,

Nevşehir Milletvekili Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, Hükümetin özerk TRT Kurumu Genel Müdürlüğüne, Başbakan tarafından yapılan basın toplantısının, radyolarda aynen yayınlanmasını emretme yetkisinin olup olmadığına dair Başbakan'dan olan sözlü soruları, soru sahipleri, Genel Kurulda ikinci defadır hazır bulunmadıklarından, düştü.

136 sayılı soru, sahibinin mazeretli olması,

122, 154, 164, 165, 173, 174, ve 175 sayılı sorular ilgili bakanların,

156, 157, 158, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 176, 177, 178, 180, 181, 182 ve 183 sayılı sorular da, soru sahiplerinin Genel Kurulda hazır bulunmamaları sebebiyle gelecek soru gününe bırakıldı.

29 . 12 . 1966 Perşembe günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşime saat 18,30 da son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Akmet Bilgin

Kâtip
Denizli
Fuat Avcı

Kâtip
Ankara
Ali Rıza Çetiner

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Afyon Milletvekili Mustafa Akalın'ın, lise ve ortaokullardaki müdür yardımcılarının, haftalık ders saatlerine ve bunların girmediikleri dersler için, diğer öğretmenlere ödenen ücretlere dair sözlü soru önergesi, Milli Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/490)

2. — Afyon Milletvekili Mustafa Akalın'ın, Afyon - Şuhut yol güzergâhının, kadim İstanbul - Antalya yolu istikametinde değiştirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, Bayındırlık Bakanlığına gönderilmiştir. (6/491)

3. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Tarım Bakanlığında görevli Zirat mühendislerinden, kaçır kişinin, büro ve taşra teşkilâtında çalıştığına dair sözlü soru önergesi, Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/492)

Yazılı Soru

1. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, 1966 yılında 100 milyonun üstünde keşif bedelli yatırım temellerinin hangi illerde atılacağına dair yazılı soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/284)

2. — GELEN KÂĞITLAR

TASARILAR

1. — 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı. (1/302) (Bütçe Karma Komisyonuna).

2. — 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1), (A/2) ve (A/3) işaretli cetvellere değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı. (1/303) (Bütçe Karma Komisyonuna).

3. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1966 yılı Bütçe Kanununun bağlı cetvellere değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/304) (Bütçe Karma Komisyonuna).

4. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1966 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (B) işaretli cetvellere değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı. (1/305) (Bütçe Karma Komisyonuna).

TEKLİF

5. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Arslan Bora ve 5 arkadaşının, 444 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi. (2/404) (Ticaret, Maliye ve Plân komisyonlarına).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Ahmet Bilgin

KÂTİPLER : Ali Rıza Çetiner (Ankara), Fuat Avcı (Denizli)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Millet Meclisinin 26 ncı Birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Otomatik cihazla yoklama yapılacaktır, lütfen beyaz düğmelere basınız. Oylama işlemi bitmiştir.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, yeter çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, Trakya'da vukua gelen sel yüzünden pancar müstahsallarının zarara uğradığı, pancar paralarını zamanında alamadıkları ve Alpullu Şeker Fabrikası hastanesi durumunun da incelenmesi gerektiği konularında demeci.*

BAŞKAN — Sayın Hasan Tahsin Uzun, Trakya'daki sel hâdisesi için gündem dışı bir konuşma yapmak istemişsiniz. Beş dakikayı geçmemek üzere buyurun efendim.

HASAN TAHSİN UZUN (Kırklareli) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım, bugün gündem dışı söz alarak kıymetli zamanlarınızı alacağım için peşinen özür dilerim. Yalnız 28 . 12 . 1966 tarihli Milliyet Gaztesinin baş sayfasında çıkan bir resim beni bu küsiye çıkarmaya mecbur etti. Resimde, Trakya'daki seller neticesinde köylü vatandaşın pancarlarını sandalla toplamakta olduğu görülmektedir. Bunun Sayın Sanayi Bakanı tarafından görülüp görülmediğini, görüldü ise, bunlar için ne gibi tedbirler alındığını öğrenmek istiyorum. Sayın Sanayi Bakanı, pancar çiftçisinin bu durumu üzerine eğilmiş midir? Trakya'daki pancar çiftçisi neden sular içerisinde kalmıştır, niçin bu duruma düşmüştür? Trakya'da pancar çiftçisinin ve köylüsünün ana derdi, Trakya'da bulunan Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne illerinin bazı kaza ve köylerinden geçen Ergene nehrinin her yıl taşması, bu Ergene Ovasında tarlası bulunan binlerce vatandaşın milyonlarca lira zarara uğramasıdır. Burada yaşayan vatandaşlar dertlidir. Sayın Hükümet bu Ergene nehrinin ve buna bağlı derelerin islâhı için acele etmezse Trakya halkı daha yıllarca göz yaş dökecek ve tüten ocaklar daha çok sönecektir. Sayın Hükümetten ricam şudur; biran evvel Ergene nehrinin taşmasını önleyecek tedbirleri alsın. Vatandaş bu sıkıntılardan kurtarsın. Ramazan Bayramı yaklaşmakta ve bu arada biraz evvel de bahsettiğim, kışın sular içersinde pancarını toplayan, yazın Ağustos sıcağında tabanı çatlayan pancar müstahsılı halen pancar parasını alamamakta, pancar parasını alamayan bu çiftçimiz Bayramda evine bir kilo şeker götüremeyecek durumda, bunun üzüntüsünü tatmaktadırlar. Sözlerimi burada bitirirken Sayın Sanayi Bakanım-

dan Türkiye Şeker Sanayiine bağlı Alpullu Şeker Fabrikasının hastanesindeki durumu arz etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlarım, Alpullu Şeker Fabrikasının hastanesi bir faciadır. Orada bulunan doktorlar halkı soymaktadır. Orada bulunan bazı doktorlar dışarıdan ameliyat ettikleri insanların karınlarından bir şey çıkmadığı halde bahgeden taş tophiyarak vatandaşlara. (Adalet Partisi sıralarımdan, «Bunun sel felâketi ile ne ilgisi var» sesleri) Evet sel felâketi ile ilgili...

Taş tophiyarak vatandaşlara, bu senin hanımın karından çıkmıştır demekte ve beş altı yüz lira para almaktadır. Buradaki bazı ebelerin şikâyeti üzerine, bu ebelerin de işine son verilmekte ve şimdi de başhemsirenin işine son verilmesi için çalışılmaktadır. Hükümetin, Sanayi Bakanının buraya acele bir müfettiş göndererek durumu tetkik ettirmesini rica ederim. Hürmetlerimle.

2. — *Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Gaziantep'in kurtuluş yıldönümü şenliklerini il radyosunun yayınlamadığına, bu konudaki TRT nin tutumunu protesto ettiğine dair demeci.*

BAŞKAN — İhsan Ataöv, Sayın Ataöv, TRT Kurumu hakkında gündem dışı bir konuşma istemişsiniz. Beş dakikayı geçmemek üzere buyurun efendim.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım; huzurunuzu işgal edişimin sebebi, Gaziantep'in kurtuluş bayramı münasebetiyle oraya gittiğim zaman görmüş olduğum ve dünkü Cumhuriyet Gaztesinde kısaca aksülâmeli bulunan Gaziantep il radyosunun bir davramışını Türk umumi efkârına bir kere daha intikal ettirmek içindir.

Gaziantep şehrinin kurtuluşu bu sene, geçmiş sonelerle kıyaslanmıyacak şekilde büyük gösteriler, büyük heyecanlar, büyük temsillerle sona ermiştir. İl radyolarının fonksiyonu kendi mıntakalarında bulunan böyle heyecanları, böyle millî günleri, örf ve âdetleri civar insanlara intikal ettirmektedir. Valinin, belediye reisinin, Sayın Devlet Bakanı Kâmil Ocak'ın, Turizm ve Tanıtma Bakanı Sayın Nihad Kürşad'ın taleplerine rağmen TRT Kurumu Gaziantep'

ın kurtuluşunu Güneydoğu bölgesi halkına intikal ettirmekten musirren imtina etmiş ve halkın bütün arzularına rağmen bu isteği yerine getirmemiştir. Mıntakadaki insanlar büyük bir heyecan içinde il radyosunun böyle millî bir günü baltalamış olmasının tecsürü ile harekete geçmişler ve vilâyetteki telsizler kullanılarak belediye ve valilik tarafından il telsizi ile bayram neşredilmiştir. Dörtbuçuk saat devam eden şiddetli yağmur altında, ordu kumandanı, tümen kumandanı, civar vilâyet valileri ve garnizon kumandanları ve yüzbini aşkın insanın heyecanla takibettiği, o zamanki gibi zerdali çekirdeğinden yapılmış ekmepleri halka dağıtıldığı, küçücük çocukların, o zamanki şehit Şahin Beyin şehadete enişini temsil ederken gözyaşı dökken halkın heyecanını böyle millî ve gururlu günlerimizi Türk Halkından kıskanan TRT nin yabancı bir ideolojiye mi hizmet ettiği şüphesi, Gaziantep'te hissedilmiştir aziz arkadaşlarım.

Yüksek huzurlarınızı işgal ederken Hükümetin bir icrası olmadığını, yalnız özerk TRT nin kendi fonksiyonunu işlemek yönünde Yüce Meclisi ve Türk umumi efkârının dikkatine arz etmek mecburiyetinde kaldığımı bilhassa ifade etmek isterim. Hükümetin ieraatından olsaydı huzurunuzu işgal etmeden Hükümetin yakasına yapışacaktım. Fakat özerkliği, millî günleri millî heyecanları unutturmak şeklinde anhyan bu zihniyeti Yüce Meclisin huzurunda Gaziantep'liler adına protesto eder, hepimizi hürmetle selâmlarım. (A. P. sıralarından «bravo sesleri» alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu da gündem dışı bir konuşma istemişlerdir, fakat yoklar.

Gündemimize geçiyoruz efendim.

3. — *Sayın Milletvekillerinden bazılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/536)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın milletvekillerinin hizalarında gösterilen müddetle izinleri Başkanlık Divanının 29 . 12 . 1966 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Gaziantep Milletvekili Hüseyin İncioğlu, 33 gün, hastalığına binaen, 14 . 12 . 1966 tarihinden itibaren.

Maraş Milletvekili H. Ahmet Özsoy 20 gün hastalığına binaen, 17 . 12 . 1966 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Şimdi teker teker okutup oylarınıza sunacağım.

«Gaziantep Milletvekili Hüseyin İncioğlu 33 gün, hastalığına binaen»

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

«Maraş Milletvekili Ahmet Özsoy 20 gün, hastalığına binaen.»

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

4. — *Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçimi.*

BAŞKAN — Yüksek Hâkimler Kurulu seçimine geçiyoruz. İlki asıl, bir yedek üye seçimine geçiyoruz. Sepetler yerine konsun efendim.

Üç mühürlü kâğıt dağıtılacak, bunlardan asıl olana iki, yedek olana bir isim yazılarak atılması ve asıl olanın oyunu asıl sepetine, birinci sepete, ikinci sepete de yedek olanın kâğıdının atılmasını rica edeceğim efendim.

Şimdi arkadaşlar puslalar dağıtılmaya kadar dünkü seçim noticelerini okutacağım, belki buna göre isimlerde bir tekâsüf yapılabilir de şu turlardan kurtuluruz. Biraz ona göre hareket edilmesini de ayrıca rica edeceğim.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulunda açık bulunan iki asıl üyelik için yapılan seçime (250) üye katılmış ve neticede ilişik listede isimleri bulunan zatlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Niğde	Niğde
Ruhi Soyer	Oğuzdemir Tüzün
Üye	
Sinop	
Mustafa Kaptan	

Bavbek Osman	1
Benderlioğlu Necati	124
Bilgin A. Fuat	10

Denizci Mustafa Kemal	2
Ergil Rahmi	122
Eribol Fuat	3
Erkan A. Nuri	8
Ertün M. Reşat	7
Gebizli Hasan	9
Gencer Ali	1
Güven A. Mithat	40
Güner Hüseyin Kemal	6
Kadıoğlu Osman	1
Levent Enver	1
Öncel M. Celâl	62
Solak Ali	50
Taşçioğlu H. Sabiha	29

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulunda açık bulunan bir yedek üyelik için yapılan seçime (250) üye katılmış ve neticede aşağıda isimleri bulunan zabıtar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
İzmir	Konya
Lebit Yurdoğlu	Yunus Koçak
Üye	
Aydin	
Reşat Özarda	

Alpaz Mesut	120
Eribol Fuat	49
Gencer Ali	4
Köseoğlu M. Muhiddin	1
Paşaoğlu Bahri	12
Uzun A. Osman	59
Ulvi Kırdök	6

BAŞKAN — Şimdi tasnif heyetini seçiyoruz efendim.

Mehmet Yardımcı (İstanbul)? Yok.

Neşet Tanrıdağ (Yozgat)? Yok.
Kâzım Ulusoy (Amasya)? Burada.
İlyas Seçkin (Ankara)? Burada.
Cengiz İkinci (Kars)? Yok.
İbrahim Aytağ (Balıkesir)? Burada.
Kâzım Ulusoy, İlyas Seçkin, İbrahim Aytağ.
Bu arkadaşlar asıl üyelik için tasnif heyetine seçilmişlerdir.

Şimdi yedekler için tasnif heyetini seçiyoruz efendim.

Şevket Adalan (İzmir)? Yok.
İsmet Kapısız (Konya)? Burada.
Orhan Alp (Ankara)? Yok.
Lebit Yurdoğlu (İzmir)? Yok.
Selâhattin Önen (Kırşehir)? Yok.
Ruhi Soyler (Niğde)? Yok.
TariK Ziya İkinci (Diyarbakır)? Burada.
Ali Esat Birol (İstanbul)? Yok.
Enver Güreli (Balıkesir)? Yok.
İbrahim Öktem (Bursa)? Yok.
Cengiz Nayman (Kayseri)? Yok.
Cihat Turgut (Balıkesir)? Burada.

İsmet Kapısız, TariK Ziya İkinci, Cihat Turgut. Bu arkadaşlar da yedek üyelerin seçimi için Tasnif Komisyonuna seçilmişlerdir.

Seçime hangi ilden başlanılacağını tesbit için kura çekiyoruz: Edirne'den başlayacağız. (Edirne Milletvekillerinden başlanılarak oylar toplandı)

BAŞKAN — Yüksek Hâkimler Kurulu seçimine katılmamış olan arkadaşlar lütfen acele buyursunlar.

Oylarını kullanmamış arkadaşlar var mı efendim? Yok. Seçim işlemi bitmiştir, lütfen sepetler kaldırılın, tasnif heyeti arka sıralarda yerini alsın, orada tasnife devam edilecektir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân Komisyonları raporu (1/144) (S. Sayısı 124)

BAŞKAN — Bu kanun tasarısının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır. Yalnız

maddelere geçilmesi lâzımgeliyor. Açık oylama yapılması için 17 imzalı bir önerge vardır. okutuyorum.

Plân Komisyonu burada mı? Plân Komisyonundan kimse yok mu efendim? Yok.

Gündemin ikinci maddesine geçiyoruz efendim.

SADRETTİN ÇANGA (Bursa) — Komisyon buradalar, haber verelim gelsinler efendim.

BAŞKAN — Gelineeye kadar beklemek zaruretimiz var mı efendim? Gündemimiz tevzi edilmiş, herkes tarafından bilinmektedir. Rica ederim, biz onları beklemek zorunda değiliz. Elbet bir sözeü arkadaşlarını bulundurabilirlerdi.

Haklarında ivedilikle görüşülmesine, konuşulmasına karar verilen işler arasında Sayıştayın... («Komisyon geldi» sesleri, «burada» sesleri.)

Buradayım diye haber vermesi icabederdi. Ben gündemin ikinci maddesine geçtiğimizi ilân ettim. Olur mu Beyefendi?

2. — *Sayıştay kanunu teklifi ve Maliye, Sayıştay, Anayasa ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (2/338) (S. Sayısı : 147)*

BAŞKAN — Geçici Komisyon yerini alsın.

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Sayın Başkan, önemli bir konudur, kimse maaş alamıyor...

BAŞKAN — Yarın görüşürüz, efendim.

A. P. Grubu adına Sayın Cevad Odyakmaz, Sayıştay Kanununun tümü üzerinde buyurun efendim.

A. P. GRUPU ADINA CEVAD ODYAKMAZ (Sivas) — Çok muhterem arkadaşlar, Sayıştay kanunu, Anayasamızın geçici 7 nci maddesi gereğince iki yıl zarfında çıkması gereken kanunlardan olduğu halde, hepimizin malûmu bulunan çeşitli sebeplerden dolayı bugüne kadar çıkması gecikmiş bir kanun teklifidir. Bunun için biz de Adalet Partisi Grubu olarak bu kanunun biran evvel çıkmasını arzu etmekteyiz. Yeni kanun, umumiyetle 2514 sayılı Kanun esas alınmak suretiyle hazırlanmıştır. Ancak eski kanunun tatbikatı nazarı itibara alınmak ve bütün dünya mevzuatı da gözden geçirilmek suretiyle çok daha müttekâmil bir yeni metin hazırlanmış bulunmaktadır. Bu kanunun getirdiği yenilikler arasında bilhassa, giderlerin ve malların yalnız evrak üzerinden tetkiki yerine, yani formel murakabe yerine, kısmen de olsa, maddi murakabeye imkân sağlamıştır.

Bu murakabeyi yapabilmek için de Sayıştayın kadrosu genişletilmiş, dört daire sekiz daireye çıkartılmıştır. Bu suretle bilfiil maddi murakabe yapabilmek imkânı da kendilerine sağlanmıştır. Ayrıca mer'i kanunda murakabe dışında bırakılmış olan birçok Devlet nakit ve ayniyatı da, yeni kanunla murakabe altına alınmıştır. Meselâ; Millî Savunma Bakanlığı saymanlıkları kısmen murakabe edilmekte idi ve büyük bir kısmı itibariyle de murakabe dışında idi. Bundan sonra tamamen Sayıştayın murakabesi altına girmiş olacaktır. Bundan başka yalnız Ankara'ya mahsus olan sarftan evvel vize keyfiyeti, bundan sonra ihtiyaca göre daha başka yerlere de teşmil edilecek, bu suretle sarfiyattan evvel murakabe mevzuu da genişlemiş olacaktır. Getirdiği önemli hükümlerden, yeniliklerden birisi de bütçe Meclise verilirken, Sayıştaya da gönderilecek, Sayıştay bütçe üzerinde teknik olarak tetkikat yapıp noktai nazarı Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonuna bildirecektir. Bu suretle bütçenin teknik hatadan âri olarak Meclisten çıkması temin edilmiş olacaktır. Bunun ne kadar ehemmiyetli olduğunu bir misalle arz etmek isterim. 1962 - 1963 - 1964 seneleri bütçelerinde meriyetten kalkmış kanunlara dayanılarak tahsisat çıkartıldığı görülmüştür, bu vakıdır. Bundan sonra bu tarz muameleler hiç değilse önlenmiş olacaktır.

Arkadaşlar bir de, yeni Sayıştay Kanununun, Anayasamızın 127 nci maddesine dayanılarak kurmuş olduğu teşkilâtın kazai yetkisi üzerindeki münakaşalara değinmeden kısaca mahiyeti hakkında görüşümüzü açıklamayı da uygun görüyoruz. Komisyon, Anayasamızın 127 nci maddesindeki şu ibareden kuvvet alarak yeni hükmü sevk etmiştir, metni hazırlamıştır. Deniyor ki, 127 nci maddede: «Sayıştay genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.»

Şimdi buradaki, kesin hükme bağlamak, tâbîrinden Komisyon ilham alarak Sayıştay kararlarının kesin olması neticesine varmıştır. Elbette bu konuda karar, Yüce Heyetinizin olacaktır. Bu kararın maslahata uygun olmasını, mevcut Ana-

yasa hükümlerimizin lâfzına ve ruhuna totalbük etmesini temenni etmekteyiz. Sayıştay Kanununun bugünkü hali ile maksadı temine elverişli bulunduğunu ve ileri bir eser olduğunu sanmaktayız. Bu hali ile kabulünü Adalet Partisi Grubu adına istirham eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Türkiye İşçi Partisi Grubu adına Sayın Yunus Koçak. Sayın Koçak buyurun.

T. İ. P. GRUPU ADINA YUNUS KOÇAK (Konya) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önümüzdeki Sayıştay Kanunu, Cumhurbaşkanlığı tarafından veto edilerek Meclise gönderilmiş, bu sebeple hakkında tekriri müzakere cereyan eden bir kanun teklifidir. Cumhurbaşkanının, Anayasanın 92 nci maddesine göre ve kanunların Cumhuriyet Senatosunda görüşülme süresi hakkında, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosu arasında vâkı görüş ayrılıkları hakkındaki ve Cumhuriyet Senatosunun mütalâasını tamamen benimsiyerek hiçbir mütalâa katmadan, iade etmesi dikkatle müşahede edilmeye değer. Kanun tasarısı ve tekliflerin mümkün olan süratle görüşülmesi ve kanunlaşması için, Cumhuriyet Senatosuna Anayasanın 92 nci maddesinde tâyin edilen sürenin ne zaman başlayıp ne zaman biteceği, üzerinde durulmaya değer bir konudur. Eğer bu süre nâmütenahi uzatılabilirse, o zaman birtakım lüzumlu kanunların çıkarılması gecikebilir. Bu bakımdan Millet Meclisince derpiş edildiği gibi, kanun tasarısı ve tekliflerin Cumhuriyet Senatosuna geldikten sonra üç ay müddetle bekleyince, orada görüşülüp karara bağlanmadığı takdirde, kanunlaşmasının ilân edilmesi, bizde işlerin süratle görülmesi bakımından, normal bir mütalâadır. Fakat Cumhurbaşkanının kanunu veto ederek Meclise göndermesi kanunun bir kere daha, daha dikkatle incelenmesine vesile teşkil etmiş bulunmaktadır.

Kanunun tedvin şekline ve gotirdiği hükümlere gelince; Anayasamız kuvvetler ayrılığı prensibini kesin bir şekilde ortaya koymamış olmakla beraber, kuvvetler ayrılığı sistemini yumuşak bir şekilde kabul etmiş bulunmaktadır. Bu sisteme göre kaza organları tamamen müstakil ve teminatlı bir mahiyet arz etmektedir.

Sayıştay Kanunu da bir bakıma bir kaza organı mıdır, değil midir? Bu, konusu bakımından üzerinde durulması gereken bir husustur.

Çünkü Sayıştayın yaptığı muameleler, 127 nci maddeye göre bir kazai muameledir. Yani Sayıştayın kararı fertlerin hukuku üzerinde, durumları üzerinde bir takım değişiklik yapabilmektedir. Bu bakımdan Sayıştayın gördüğü iş, kazai iştir, kazai muameledir. Fakat Sayıştay Anayasamızın sistematığı içinde, kazai organları içinde yer almıştır. Ama 127 nci madde Sayıştayın hesap işlerini kesin hükme bağlamasını hüküm altına almıştır. Bu bakımdan biz kanunun hazırlanış tarzını, prensiplerini ve Devlet parasının sarfı bakımından getirdiği hükümleri emniyetli bulmaktayız. Her ne kadar Anayasamızda kaza organları sırasında bir Sayıştay Mahkemesi sayılmamışsa da, 127 nci maddedeki hükme göre bir özel mahkeme, Millet Meclisine bağlı mahkeme, bir hesap mahkemesi, kesin karar veren bir mahkeme niteliği vardır. Bu bakımdan kanunun prensipleri, ihtiva ettiği hükümler yerindedir. Bu mahkemenin vereceği kararların, Sayıştayın vereceği kararların nihai mahiyette olması da zaten Anayasamızın hükmüdür. Yani bunun başka şekilde tedvinini mümkün değildir. Devlet parasının sarfının daha ciddiyetle kontrolü ve sarf edenlerin de haklarının sonuna kadar aranması bu kanunda derpiş edilmiş ve her türlü teminat ve emniyet hükümleri kanunda yer almış bulunmaktadır. Biz bu bakımdan kanunu hazırlayanların iyi bir iş yaptıkları, dikkatle çalıştıkları kanısındayız. Kanun teklifinin kabul edilmesini ve memlekete hayırlı olmasını temenni ederiz.

BAŞKAN — Şahısları adına söz istiyen arkadaşlar; Âdil Toközlü.

Buyurun Sayın Âdil Toközlü.

ÂDİL TOKÖZLÜ (Kastamonu) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; mühim kanun tasarıları görüşülürken boş sıralara hitabetmenin üzüntüsünü ifade etmek isterim.

Arkadaşlarım, benden evvel konuşan arkadaşlarımız usul bakımından Devlet Başkanımızın vetosu ile ikinci defa görüşülmeye başlanan Sayıştay kanun tasarısının tümü üzerinde, idari, hukukî, malî yönlerden düşüncelerini belirtmişler, başka memleketlerin tatbikatı ile mukayese yapmışlar ve Sayın Kırca arkadaşımız da Anayasamızın 127 nci maddesini pozitif hukuk kaideleriyle ve Anayasamızın 7 nci ve 132 nci yargılama hükümleriyle tahlil

ederek, Sayıştay tasarısındaki bâzı maddelerin ihtiyacı tatmine kifayet etmiyeceğini uzun boylu izah etmişlerdir. Hemen şunu ilâve ediyim ki, görüşlerdeki ayrılık tek bir noktada toplanmaktadır. Bu da Anayasamızın 127 nci maddesindeki kesin hükme bağlanır, ifadesinde şahsi mesuliyeti kim tâyin edecektir, düşüncesidir.

İlk tasarı teklifinde, Sayıştay ilâmlarının, âmme alacaklarının tahsili hakkındaki hükümlere istinaden, infaz olunacağı yazılı idi. Bu kabul edilse idi idari bir tasarruf olmak itibarıyla, keyfiyet vergi itiraz komisyonlarında görüşülecek, son merci olarak Danıştaya gidilecek idi. İtiraz ve temyiz komisyonlarını teşkil eden munzam komisyonların Sayıştay denetlemesine tâbi olduğundan, böyle bir itiraz safhasının idari ve hukuki bakımdan mahzurları göz önüne alınarak, bu cihet düzeltilmiş, eskiden olduğu gibi, ilâmların infazı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine bırakılmıştır ki, bu da doğrudur. Sayıştay hükmü kesin olduğundan, Danıştaya gidilmesi, kararların son mercii olan burada tetkik olunması ve iptal olunması gibi neticeler Anayasamızın 127 nci maddesine de aykırı olurdu. Bu bakımdan temyiz müessesesi, Anayasa vazının maksat ve gayesine uygun olarak Sayıştay bünyesinde kurulmuş, bu da muamele ve işlemlerin, mütehassıs elemanlar elinde yürümesi ve tetkik olunması bakımından çok yerinde bulunmuştur.

1934 tarihli Divanı Muhasebat Kanunu da temyiz müessesesini bir ihtısas işi olması itibarıyla, Sayıştay bünyesine bırakmıştır.

Şimdi kısaca görüş farklarına geçiyorum. Sayıştay bir yargı organı mıdır, yoksa idari bir mahkeme midir? Niçin yargı organları arasında bahis olunmuyarak yürütme bölümüne alınmıştır ve Anayasamızın 7 nci maddesine göre Türk milleti adına karar vermeyip, teşri organından aldığı yetkiye müsteniden karar verdiğinden, bunun üzerinde durulmaktadır. İster idari, ister kazai, isterse nevi şahsına munhasır bir hesap mahkemesi olsun, Sayıştay bir Anayasa müessesesi olarak kabul edilen ve yeni Anayasamızın 127 nci maddesiyle kesin olarak bir yargı mercii olarak kabul edilmiş bulunmaktadır. Sayıştayın yargı bölümünde değil, yürütme bölümü içinde yer almış olması, yargı fonksiyonunda denetleme faaliyetinin yürütme ile de

bağlantılı olmasından, bu bölümde yer aldığına şüphe yoktur.

Şimdi, yukarıda belirttiğim gibi, tek bir noktaya inhisar eden prensip ayrılığına temas ediyorum. Anayasamızın 127 nci maddesini ele alalım. Burada sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağliyacığı yazılı. Genel Muhasebe Kanunumuzda sorumlular zamanı idare hesabı ve bununla ilgili hususat açıkça izah olunmuş, muhasip, mutemet ve âmiri itaların vazife ve mesuliyetleri tesbit olunmuştur. Sayıştay tetkik edeceği idare hesabı neticesinde, sorumluların zimmetine veya beraetine hüküm verecektir. İşte ihtilâf ve prensip ayrılığı burada başlıyor. Sayın Kırcı diyor ki, Fransa'da tatbik olduğu gibi, Sayıştay sorumlunun alacaklı veya borçlu olduğunu hükme bağlasın. Bu karar Maliye Bakanlığına gelsin, orada bir servis bu kararı incelesin, Sayıştay hakkı ise sorumlusunu kesin olarak borçlandırınsın. Değil ise, temyizen tetkiki için Danıştaya başvursun. Fransa Anayasası Sayıştay karar ve ilâmlarında Maliye Bakanlığını muhatap tuttuğu ve ikili bir karar yoluna gittiği için, böyle bir tatbikati kabul etmişlerdir. Bizde Sayıştay ilâmlarına muhatap Maliye Bakanlığı değil, sorumludur. Şahsi mesuliyeti Maliye Bakanlığı değil, Anayasamızın sarıh hükmü muvaceshesinde Sayıştay tâyin edecek ve hükme bağliyacaktır ve bunda Anayasaya aykırılık vârit değildir. Biran için farazi olarak bu muamelelerin Danıştaya son merci olarak intikal edeceğini düşünsük, 6 bine yakın muhasip olduğuna ve bir hesapla ilgili 10 kişi bulunacağına nazaran, 50 - 60 bine yakın sorumlulardan dörtte birinin Danıştaya müracaatinin doğuracağı neticeyi izaha lüzum görmüyorum. Beş - on sene sonra sorumluların üçüncü şahsa müracaatları nasıl mümkün olabilir. Kanuna göre bugün kendi işi başından aşkın bir organa iki müessese arasında ihtilâf doğuracak bir çıkmaza sokacak bir değişikliğe yer vermemiz her bakımdan mahzurludur. İtalya ve Belçika bizim sistemimizi takibetmektedir. Yalnız İtalya'da taahhüt murakabesine daha fazla ehemmiyet verilmektedir. Bizim de bunun üzerinde durmamızda fayda vardır.

Sözümü bitireceğim. Vazife mesuliyet suuru içinde vazifelerini yaptıklarını müşahede ettiğimiz Sayıştay mensuplarının bu tasarı kanunlaştığı takdirde bugüne kadar şekli olduğunu bil-

diğimiz murakabenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin istediği gibi daha esaslı ve verimli olmasını temenni etmekteyiz. Sayıştay tasarısının gerek muhاسبlerin hesabını tetkik ve rüyet etmesini ve gerekse denetlemenin temini bakımından iyi bir şekilde hazırlandığı görülmüştür. Anaprensiplerinde bir değişiklik düşünülmesi bu kanun tasarısı ile Genel Muhasebe Kanununun birçok maddelerini yeniden ele almayı icabettirecek durumdadır. Sayıştayın yargı görevi olduğu gibi idari kararları da vardır. Bunların Danıştayda son merci olarak tetkik olunaacağı da şüphesizdir.

Son söz olarak Sayıştayın başlıca görevleri arasında bulunan gelir denetiminin ne şekilde yapılabileceğinin düşünülmekte olduğunu anlamak istiyorum. Malûm olduğu üzere idare hesabı ile birlikte gelmekte olan dört numaralı gelir bakiye cetvellerinin ihtiyaca kifayet etmediği ve bunların tetkikine Sayıştay teşkilâtının müsaidolmadığı düşüncesiyle bu cetvellerin getirilmesinden vazgeçilmiş olduğuna nazaran, gelir murakabesi yalnız kasaya giren para olarak mı denetlenecek, tahakkuk ve bakiye gelir hesapları üzerinde ne gibi denetleme yapılabilecektir? Mahallî kayıtlar görülmeyecek midir? Bir de bütçe harici hesapların denetlenmesi bakımından bilhassa taşra ve Hazine hesaplarında tasfiye edilecek birtakım hesap bakiyeleri olduğu da malûm olduğundan, bunlar hakkında ne düşünülmektedir? İlgililer tarafından izahat verilirse, memnun oluruz. Teşekkür ederim.

Hürmetlerimle. (C. II. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Sayın Abdurrahman Güler, buyurun.

ABDURRAHMAN GÜLER (Çorum) — Muhterem arkadaşlarım; bu tasarı için kurulan Karma Komisyonunda bendeniz de vazife almıştım. Karma Komisyonunda tasarı görüşülürken 45 ve 64 neü maddelerde komisyon üyeleri arkadaşlar arasında Sayıştayın mahiyeti üzerinde ihtilâflar zuhur etti. Bendeniz komisyon üyesi olarak 45 ve 64 neü maddelere muhalif kaldım ve huzuru-nuza muhalefetimin nedenlerini izah etmek üzere geldim.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, Anayasa müessesemiz, Devletin organlarını, ayrı ayrı bölümlerde ele almıştır. Gerçekten Anayasamız, yargı

organını 130 ve mütaakıp maddelerde tanzim etmiş, yürütme organını da ayrı bir bölümde tanzim etmiştir. Sayıştay yürütme bölümünde yer almıştır. Yargı bölümünde, Sayıştaydan yargı organları arasında bahsedilmemektedir. 64 neü maddeye göre Sayıştayın vermiş olduğu kararlar tıpkı bir hukuk mahkemesi bir Danıştayın kararı gibi mütalâa olunmakta, lâzımül iera görülmekte ve İera - İflâs Kanunu hükümlerine tâbi tutulmaktadır. Böyle olunca Sayıştay Anayasa-da tasrih edilmediği halde yargı organıymış gibi mütalâa edilmekte ve Büyük Meclisimize gelen tasarı, Sayıştayı yargı organları arasına ithal etmektedir. Şimdi, Anayasanın tanzim tarzına göre, Sayıştayın mahiyeti nedir? Sayıştay bir yargı organı mıdır; yoksa suijenarist bir hesap mahkemesi midir? 127 neü madde aynen; «Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.» demektedir.

Şimdi dikkatinizi şu cümleye çekmek isterim : «Sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak» Demek ki Sayıştay neyi kesin hükme bağlayacak? Sorumluların hesap ve işlemlerini, kesin hükme bağlayacak. Sayıştayın bu yolda vermiş olduğu karar kesindir, mütadır, hiçbir merciide artık kabili münakaşa değildir, Anayasaya göre. Fakat dikkat ederseniz, sorumluların sorumluluklarını değil, sorumluluklarını kesin hükme bağlamıyacak, hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlayacak. Halbuki 64 neü madde, kişilerin sorumluluğunu da yani şahsi mesuliyetini de kesin hükme bağlama yetkisini Sayıştaya tanımaktadır. İşte burada yargı yetkisine bir tecavüz bahis mevzuudur. Arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisi kanun yapar, Hükümeti denetler. Yargı organları fertlerin şahsi mesuliyetine hükmeder. Yürütme organı, iera organı kanunları yürütür, devleti yönetir, iera eder. Fakat bir organın diğer organın vazifesi salâhiyeti dâhilinde bulunan bir mevzuu kendi vazifesi imiş gibi telâkki etmesi ve icraya kalkışması idare hukukunda fonksiyon gasbı olarak isimlendirilir. Eğer biz bu 64 neü maddeyi tasarının getirmiş olduğu şekliyle kabul edersek, yargı fonksiyonuna tecavüz etmiş, yargı fonksiyonunu gasbetmiş oluruz.

Görüşümüzün ikinci itirazı da şuradadır : Yargı yetkisi Anayasanın 7 nci maddesine göre «Bağımsız Türk Milleti adına kullanılır,» yargı yetkisi bunun dışında hiçbir makam ve hiçbir merci adına kullanılamaz. Halbuki eğer biz 64 ncü maddeyi bu tarzda kabul edersek, yargı yetkisini bir de Anayasanın ruhuna ve lâfzına alkırı olarak T. B. M. M. adına kullandırmış oluruz. Bu ise, Anayasanın asla kabul etmediği lâfzına ve ruhuna aykırı bir görüş olur.

Sayıştayın vazifesi açık. Bir objektif muamele var, bir saymanın işlemi var, bir saymanın tasarrufu var. Bu tasarruf, bu işlem kanuna uygun mu değil mi? Sayıştay bunu tesbit edecek, kesin hükme bağlayacaktır. Böyle bir kesin hüküm verildikten sonra artık Danıştayda veya başka mercide verilen bu kararın münakaşası mümkün değildir. Fakat bu işlemi yapan saymanın şahsi sübjektif mesuliyetini tesbit ve tâyin keyfiyeti ise yargı yetkisidir ki, asla Sayıştayın görevleri arasında kabul edilemez. Arkadaşlarımızın ve komisyonun itirazları, «Efendim, Danıştaya itiraz kabul edilirse, itiraz hakkı tanınırsa şu kadar saymanın bu kadar işlemi kaza denetimi içinden geçecektir, pratik değildir.» noktasında teksif edilmektedir. Bu görüşün de bir ağırlık merkezi vardır, bir ağır yönü vardır. Fakat arkadaşlarım, bir müessesenin pratik oluşu veya olmayışı Anayasanın sarıh bir hükmünü hiçe saymamamız için, kabul etmememiz için, dikkate almamamız için mâzere teşkil eder mi? Büyük Meclisiniz yeni bir madde ile, 64 ncü maddenin altına konacak bir ilâve fıkra ile pratik bir yol kabul edebilir. Bir mahkeme huzurunda saymanların, sorumlu kişilerin sorumluluklarının tesbitini intacedecek sübjektif mesuliyetlerinin tâyinine münceer olacak bir usul getirebilir ve bu usul altında saymanlar şahsi mesuliyetlerini tesbit ettirme imkânını bulurlar.

Görüşüm şudur; sonuç olarak şunu söylemek istiyorum : Ne kadar hakikatla yarışılırsa yarışılırsın o kanaattayım ki, bu madde bu hali ile çıktığı takdirde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir. Bilerek, Anayasanın sarıh hükümlerine rağmen, bu iptal keyfiyetine göz yumarcasına Meclisten her hangi bir kanunun çıkarılması doğru değildir. Dikkatlerinize arz ederim.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Mustafa Akalın, buyurun.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sayıştay Kanununun tümü hakkında geçen Birleşimde grup namına söz almış ve kısaca mâruzatta bulunmuştum. Kanaatim o idi ki, uzun münakaşalar cereyan eden İhtisas Komisyonunda, Sayıştay Komisyonunda bu kanun enine, boyuna tartışılmış ve komisyonca bir neticeye bağlanmış olduğu cihetle Yüksek Mecliste artık bunun münakaşası yapılmaz, İhtisas Komisyonundaki ve yıllardan beri devam eden münakaşalardan sonra Yüce Mecliste bu mevzu daha fazla teferruata inilmeden kabul edilir ümidiyle grup adına aldığımız konuşmada kısaca bâzı noktalara değinerek sözlerimi bitirmiştim. Ne var ki, o oturumda Sayın Coşkun Kırcı - kendisine sevgi duyarım - ve bu defa Abdurrahman Güler arkadaşımız, Sayıştay Kanununun Anayasanın lâfzına ve ruhuna aykırı olacağını belirttiler ve bilhassa - ben o zaman konuşmak isterdim, Sayın Başkan çağırıldığı için huzuruza geldim - 45 nci ve 64 ncü maddelerle ilgili beyanları vardır, ki esasen münakaşanın mihrakını bu iki madde teşkil etmektedir. Bu itibarla Sayın Coşkun Kırcı ve Abdurrahman Güler Anayasanın 127 nci maddesi muvacesesinde Sayıştayın bir yargı organı olamayacağı, verdiği hükümlerin malî yönden dahi olsa idari bir kazai merci olan Danıştaydan geçirilmedikçe infazı mümkün bir ilâm niteliğinde olamayacağı noktasında durdukları cihetle tekrar huzuruza gelmiş bulunuyorum. Burada benden evvel söz alan ve malî bilgisine çok kıymet verdiğim, şahsan hürmet ettiğim Sayın Âdil Toközlü Beyefendinin burada izah ettikleri hususlara aynen iştirak ettiğimi ve daha fazla sözü uzatmak istemediğimi beyan etmek isterim.

Yalnız müsamahanıza sığınarak bilhassa Coşkun Kırcı ve Abdurrahman Güler arkadaşlarımızın mütalâaları muvacesesinde bâzı mâruzatta bulunmak istiyorum ve bunu beyan etmeden geçemeyeceğim.

Sayın Coşkun Kırcı yukarda da arz ettiğim gibi bilhassa 45 ve 64 ncü maddelerle ilgili hususlara temas ederek uzun izahatta bulundular ve özet olarak Sayıştayın yargı yetkisine haiz olmadığını belirttiler, dediler ki; «Sayıştay yargı

yetkisini haiz değildir ve hükümleri yargı organlarınınca verilen hükümlerin neticesini doğurmaz.» «Çünkü, dediler, Anayasanın 7 ne maddesine göre yargı organları Türk ulusu adına karar veren kuruluşlardır. Oysa ki, 127 ne maddede Sayıştayın T. B. M. M. namına hüküm vermesi öngörülmüştür. Bu bakımdan Anayasa koyucusu Sayıştayın kesin hükümlerini teşriî karar niteliğinde farzetmiştir. Danıştay Sayıştayın kararlarını mütâ sayacaktır. Aneak sübjektif mesuliyetin tâyini Danıştaya düşer.» Muhalif fikirde olan arkadaşların fikirlerinin özeti bu noktada toplanıyor. Biz de Sayıştayın dünya malî hukuk literatüründeki yerini bu fikirler muvacehesinde belirtmeye çalışacağız.

Dünya sayıştaylarını bu yönde başlıca (2) grupta toplamak mümkündür:

a) En geniş şekliyle A. B. D. ve İngiltere'de bulunan «Genel Muhasebe Ofisleri» dir ki, bunlar yargı yetkisini haiz değildirler. Aneak, bâzı konularda yargı yetkisine sahip kıldıkları da gerçek bir vâkıa olarak görülmektedir.

Misal; A. B. D. nde ita emirlerinin ödenmesi sırasında, ita âmirleriyle saymanlar arasında bir ihtilâf doğduğu zaman bu anlaşmazlık Genel Muhasebe Ofisinin «Şikâyetler Şubesi» tarafından kazai mahiyette karara bağlanmaktadır.

b) İkinci grup dünya Sayıştayları kıta Avrupa'sı memleketlerinde bulunmaktadır. Bunlar her memleketinde başka başka isimler almakla beraber, genellikle yüksek birer hesap mahkemesi olarak kabul edilmektedirler ve buralarda sayıştaylar yargı yetkisini haiz bulunmaktadırlar.

Gerek yürürlükteki kanuna ve gerekse halen görüşülen Sayıştay kanunu teklifine esas alınmış olan Fransa, İtalya ve Belçika'yı bu meyanda saymakla yetineceğiz. Bununla birlikte, İkinci Dünya Savaşından sonra tedvin edilen İtalyan Anayasasında, Sayıştayın kaza hakkına malik olduğu açıkça hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Gerçekten, İtalyan Anayasasınının 103 nü maddesinde aynen: «Sayıştay, devlet muhasebesi ve kanunun tesbit ettiği diğer hususlarda kaza hakkına maliktir.» diye hüküm bulunmaktadır.

İşte; Türk Sayıştayını da kurulduğundan bugüne kadar daima bir yüksek hesap mahkemesi olarak görev ifa etmiş, kaza hakkına sahibolmuş ve uygulamada, bu konuda her hangi ciddî bir ihtilâf da bugüne kadar çıkmamıştır.

1961 Anayasasıyla Sayıştaya verilen hukukî duruma gelince: Sayıştayın görev ve yetkisini tesbit eden 127 ne maddenin tahlili ve diğer maddeleriyle ilişkilerini kısaca izah ederseniz; bahse konu 127 ne maddenin Temsilciler Meclisinde görüşülmesindeki safahata da kısaca göz atmak gerekecektir.

Buna dair ilk Anayasa tasarısında 126 ne madde olarak yer alan Sayıştaya ait hüküm aynen şu şekilde idi : «Sayıştay genel ve katma bütçelerin uygulanmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemekle görevlidir.»

Madde gerekçesinde ise özetle: «Sayıştayın, hali hazır yetkisinin daha da genişletilmesinin düşünüldüğü belirtilmiş, ancak, bunun ne dereceye kadar ve ne şekilde gerçekleştirilebileceğinin tesbiti mümkün görülmediğinden bu işin Sayıştay Kuruluş Kanununa bırakıldığı ifade edilerek, kuruluş kanunu ile Sayıştayın klâsik vazifelerini genişletmesine, kamu ihtiyaçları ve personel imkânlarının gelişmesine muvazi olarak yeni görevler yüklenmesine hiçbir mâni yoktur.» denilmiştir.

Maddenin Temsilciler Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında bir üye «Sayıştayın, Batı - Avrupa memleketlerinde yargı yetkisini haiz olduğu, Türkiye'de de kuruluşundan bu yana keza yargı yetkisine sahip bulunduğu gerekçesiyle Sayıştayın bir yargı müessesesi olarak kabulü, vazifesi şümül ve sahasının hiç değilse bugünkü çerçevede içinde tesbiti, mensuplarının tâyin usulü ve teminatı hususlarının diğer yargı kuruluşlarında olduğu gibi Anayasada yer almasının gerektiğini» belirtmiş ve bu maksatla verilen önergeler üzerine, Komisyon bu maddeyi önergelerle birlikte geri almıştır.

Komisyon geri aldığı maddeyi, söz konusu önergeleri de nazarı itibara alarak yeniden ve şimdiki şekliyle düzenlemiş; madde numaralarında yapılan değişiklik şekliyle de 127 ne madde olarak kabul etmiştir.

Sözü edilen madde Yüksek Meclise bililmekle beraber, ilk şekli ile mukayese yapabilmeyi kolaylaştırmak maksadiyle burada arz edeceğim.

Diyor ki: «Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleriyle mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme,

denetleme ve hükme bağlama işlemini yapmakla görevlidir.»

Şimdi maddenin tasarısındaki ilk şekliyle komisyonca önergeler üzerinde düzenlenen şimdiki şeklini karşılaştıralım.

İlk şekilde Sayıştayın görev ve yetkisi sadece; «Genel ve katma bütçelerin uygulanmasını T. B. M. M. adına denetlemek» iken, komisyonca düzenlenen şimdiki metin bahis mevzuu denetleme görevine ilâveten; «sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak» yetkisi verilmiş ve böylece önergelerde öngörüldüğü üzere Sayıştaya kaza yetkisi tanınmak istenmiştir. Bu husus Temsilciler Meclisi Genel Kurulunca da tasvip görmüştür.

Hal böyle olunca; 127 nci madde hükmünü şu şekilde anlamak yerekiyor:

a) Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleriyle mallarını T. B. M. M. adına denetliyecek,

b) Ayrıca sorumluların hesap ve işlemlerini T. B. M. M. adına değil, fakat bir yargı organı sıfatıyla kesin hükme bağlayacaktır.

Bizi bu düşünceye götüren sebepler Sayıştaya ilişkin Anayasa, maddesinin düzenlenişi ile müzakere safahatıdır.

Gerçekten, 127 nci maddede birinci olarak Sayıştaya T. B. M. M. adına denetleme yetkisi verilmiş, ondan sonra bir (ve) edatı konulmak suretiyle, ikinci görevini teşkil eden «Sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlama» görevi verilmiştir. Şimdi, madem bu hüküm verilmiştir, hükme nasıl bağlanacaktır? Karar vererek bağlanacaktır: Verdiği karar nasıl olacaktır? Kesin olarak verilecektir. Yani başka merci yok artık. T. B. M. M. adına yapılan bu denetle görevinden ikinci fıkra ayrıdır.

O halde, kesin hükme bağlama görevinin T. B. M. M. adına yapıldığı şeklindeki bir iddiayı - beyler öyle söylüyorlar - yukardaki izahat muvacehesinde kabul etmek mümkün değildir.

BAŞKAN — Sayın Akalın, lütfen maddeler üzerindeki görüşlerinizi maddelerin görülmesine bırakmanızı rica edeceğim. Şimdilik konuşmalar tümü üzerinde olduğuna göre konuşmaların tümü üzerinde hasredilmesini rica edeceğim. 127 nci madde üzerinde uzun izahat veriyorsunuz.

MUSTAFA AKALIN (Devamla) — Efendim, Sayıştay Kanununun ruhu, esas, bel kemiği 64 nci ve 45 nci maddelerdir. Biz bunların müzakeresini, münakaşasını yaparsak diğer maddeler kendiliğinden geçecek. Onun için esası bulayım lütfedin.

BAŞKAN — Maddelerde de aynı şeyleri ifade edebilirsiniz. Hatırlatmak istiyorum.

MUSTAFA AKALIN (Devamla) — Maddelerde gelmiyeceğim, söz almayıcağım. İsterse-niz maddelerde konuşayım.

Efendim sözlerime yeni baştan başlıyorum.

Şimdi, madem bu hüküm verilmiştir, hükme nasıl bağlanacaktır? Karar vererek bağlanacaktır. Verdiği karar nasıl olacaktır? Kesin olarak verilecektir. Yani başka merci yok artık. T. B. M. M. adına yapılan bu denetleme görevinden ikinci fıkra ayrıdır.

O halde, kesin hükme bağlama görevinin T. B. M. M. adına yapıldığı şeklindeki bir iddiaya beyler öyle söylüyorlar yukardaki izahat muvacehesinde kabul etmek mümkün değildir.

Biran için, kesin hükme bağlama işleminin de denetleme görevi gibi T. B. M. M. adına yapıldığı farz edilirse, o zaman bu hükmün bir teşriî karar niteliğinde olması gerekir, ki böyle olduğu iddia edilmektedir, o zaman Anayasanızın 5 nci maddesindeki «Yasama yetkisinin devredilemeyeceği» hükmü ile bu iddianın telifi keza mümkün değildir. İşte bu hususlar ve bu hukukî mantık bizi Sayıştay'ı nevi şahsına munhasır ve kuvvetler ayrılığı prensibinin bir istisnası, kesin hüküm veren bir yüksek malî yargı organı olarak kabul etmek mecburiyetinde bırakmaktadır. Bu bakımdan hükümlerinin klâsik mahkemelerde olduğu gibi Türk Ulusu adına verilmeyişinin Anayasanın yedinci maddesiye gelişme teşkil edeceği düşüncesi de vârit görülmemektedir. Adlî yargı, askerî yargı, idarî yargı organları yanında nevi şahsına munhasır malî yargı organıdır, Sayıştay.

İkinci husus; deniyor ki, «Sayıştay hükümlerinin teşriî karar niteliğinde kabulü ile bu kararların sadece bir hesap ve işlemin mevzuata uygun olup olmadığını objektif olarak tesbitten ibaret bulunduğu, sorumluların sübjektif haklarını hiçbir surette ilgilendirmedeği, eğer hesap veya işlem kanuna uygun görülmemiş ise bundan

doğacak malî ve cezai sorumluluklar ilgililerin sübjektif haklarına taallük ettiğinden, bu sorumlulukların Sayıştay'ca değil, kaza yetkisini haiz organlarca hükme bağlanması gerekir, şeklindeki iddiada bulunuyorlar.» Buna da cevabımız :

Sayıştay'ın kaza yetkisini haiz olmadığı noktasından hareket edilirse bu iddiaya bir an için katılmak mümkün olabilir. Ancak yukarda açıkça belirttiğimiz üzere, Sayıştay'ın kaza yetkisine sahip bulunduğu Anayasaca kabul olunduğuna göre, Sayıştay'ın sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlarken, bunun hukukî bir karinesi olarak doğacak malî sorumlulukları da hükme bağlamada bir usulsüzlük veya Anayasaya aykırılık düşünülemez. Şunu da hemen belirtelim ki; Sayıştay hesap veya işlemde cezai sorumluluğu gerektiren bir hususa raslarsa, hükme bağlamamakta ve bunu yetkili kaza mercilerine intikal ettirmektedir. Ve kanun teklifinde bu hususu düzenleyen hükümler de mevcuttur.

Anayasamızda gene istisna olarak kendisine açıkça kaza yetkisi verilmemiş bulunan ve yargı organları arasında da gösterilmeyen (Yüksek Seçim Kurulunun) seçimler hakkındaki kararları, ilgililerin sübjektif haklarını haleldar ettiği halde, bu Kurulun aynen Sayıştay gibi, kendi bünyesinde kesinleşen kararları aleyhine herhangi bir yargı merciine başvurma hakkı mevcut değildir.

Görülüyor ki, kuvvetler ayrılığı prensipini mutlak olarak uygulamaya imkân olmayıp bâzı istisnaları kabul etmek mecburiyeti vardır. Nitekim gerek Sayıştay ve gerekse Yüksek Seçim Kurulu, Anayasamızda bu istisnaların tipik birer örneğini teşkil etmektedir. Bundan başka konunun vuzuha kavuşması için şu hususu da belirtmekte fayda görüyoruz.

Anayasamız hesap ve işlemle birlikte (sorumlular) dan da bahsetmiş ve sorumlu ile hesap ve işlemi birbirlerine sıkı sıkıya bağlamıştır. Sayıştay ve Genel muhasebe kanunlarıyla diğer bâzı kanunlarda sorumlularla hesap veya işlemlerin mevzuata uygun olmadığı ahvaldeki sorumluluklar dereceleri tarif ve tesbit edilmiştir.

Sayıştayca bir hesap ve işlemin kesim hükme bağlanması sonucunda bir malî sorumluluk mevzuubahis ise, bunun sorumlusunun ve sorumluluk derecesinin tesbitini hesap ve işlem hakkındaki hüküm dışında bırakmak da Anayasamızın

sözü edilen hükmü muvacehesinde mümkün olmayıp bunun Sayıştay'ın verdiği kesin hüküm içinde mündemiç bulunduğunu kabul etmek gereklidir.

Efendim, bunu daha uzun yazmıştım. Yalnız galiba Yüce Mecliste biraz iftarın da yaklaşmış olması hasebiyle sıkılanlar vardır. Onun için sözümü şöylece bağlamak istiyorum :

Muhterem arkadaşlar, Âdil Toközlü arkadaşım da temas ettiler; bugün için Sayıştayda 20 - 25 000 e yakın saymanın dâvası, itiraz ve sair dosyası mevcuttur. Demin beyefendinin de temas ettiği gibi, bunların hepsinin malî yönden Sayıştay'ca mesul görüldükleri ve bunların da her birinci Danıştayda itiraz ettiklerini biran düşünürsek, bugün zaten en basit bir dâvayı üç dört yılda karara bağlamak durumunda olan Danıştay'ın, bu 20 ilâ 25 bin dâvayı üzerine alması halinde bugünkü teşkilâtın kaç misline çıkacağını veya bugünkü mevcut teşkilâtla bu dâvaları kaç yılda sona erdireceğini takdirlerinize arz ederim. Bu bakımdan, Sayıştay Anayasamızın 127 nci maddesine göre, bizim kanaatimiz odur, kesin olarak malî mevzuda hesapları ve işlemleri sorumluluklarıyla beraber; çünkü benim kanaatim odur ki, bu objektif sorumlulukla sübjektif sorumluluğu hesap ve işlemlerde ayırmaya zaten imkân yoktur. Arkadaşlarımızın dediği gibi, bir taraftan mütadirdiye kabul et; objektif yönden Sayıştayın verdiği hesaplar, kararlar mutadirdiye. Danıştay ne yapacak öyleyse?.. Devletin bir muhasebesi olan Sayıştaydaki insanlar, mütehasıs, hesap işlerinden anlıyan kimseler bir karar veriyor, bu muta olacak, ondan sonra da bir tek şüphe üzerine - ki benim kanaatimece ve birçoklarımızın kanaatinece de böyle değil, yetkilidir - ne olacak, kaza organı olmadığı cihetle bu Danıştaya gidecek, Danıştaydan idari bir organ olarak, yargı organı olarak geçecek. Bunun ancak faydası olsa olsa, benim kanaatime göre, 20 - 25 bin gelecek dâvada gözü açık olan avukatlara faydası olur, başkasına olmaz. Bu itibarla Sayıştay Teşkilât Kanununun belkemiği mesabesinde olan 45 ve 64 nci maddelerin olduğu gibi kabulünün isabetli ve yerinde olacağını, bu itibarla bilgisine çok kıymet verdiğim, kabiliyetini takdir ettiğim Coşkun Kırcı ve Abdurrahman Bayar arkadaşlarımızın, bu maddelerin Anayasamızın ruh ve metnine uygun olmadığı hakkındaki beyanlarının iltifata şayan ol-

madığının tesbitini ve Sayıştay Kanununun olduğu gibi, Komisyondan geldiği gibi kabul edilmesini saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Sayıştay Kanununun tümü üzerinde 7 arkadaşımız konuşmuş bulunmaktadır. İki kifayet önergesi gelmiştir. Yeterlik önergelerini okutuyorum. efendim.

Millet Meclisi Başkanlığına

Sayıştay kanunu teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmeler kâfidir kanısındayım. Kifayetin oylanmasını rica ederim. Saygılarımla.

Sivas

Cevad Odyakmaz

Yüksek Başkanlığa

Sayıştay kanun tasarisının tümü üzerindeki görüşmelerin kifayetini ve maddelere geçilmesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Kars

Cengiz Ekinci

BAŞKAN — Kifayet üzerinde söz isteyen arkadaş olmadığına göre oylarınıza arz ediyorum. Kifayeti kabul edenler... Etmeyenler... Kifayet kabul edilmiştir.

Maddelere geçmeden evvel raporda öncelik istenmektedir. Önceliğide oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Öncelik de kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

Sayıştay Kanunu

Birinci Bölüm

Kuruluş

Sayıştayın görev ve yetkisi

MADDE 1. — Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayıştay yargı ve karar organları

MADDE 2. — Sayıştay kuruluşuna dâhil yargı ve karar organları şunlardır :

- a) Daireler
 - b) Daireler Kurulu,
 - c) Temyiz Kurulu,
 - d) Genel Kurul,
 - e) Yüksek Disiplin Kurulu,
 - f) Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu,
- Hazine temsilcisi sıfatıyla savcılık bu kuruluşa dâhildir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 2 ncı madde kabul edilmiştir.

Sayıştay mensupları

MADDE 3. — Sayıştay mensupları şunlardır :

1. Meslek mensupları :
 - a) Birinci Başkan, Daire Başkanları ve Üyeler,
 - b) Genel Sekreter,
 - c) Raportörler,
 - e) Uzman Denetçi, Başdenetçi, Denetçi, ve Denetçi Yardımcıları.
2. Yönetim mensupları :
 - a) Genel Sekreter yardımcıları,
 - b) Müdürler, Müdür yardımcıları ve memurlar.
3. Savcı ve Savcı yardımcıları.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?..

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Bir sual sormak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun, sayın komisyon, belki başka sual soracak arkadaşlar da olur.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Savcı tâbiri nereden çıkarıyor? Meselâ Devlet Şûrasında kanun sözcüsü vardır.. Savcı idi, malûm sebeplerle kanun sözcüsüne çevirdiler. Bu savcı tâbiri burada neden kullanılıyor?

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, zamanı geldiğinde ariz ve amik malûmat da bulunacağız. Sayıştay nev'i şahsına mahsus bir müessesedir. Bu müessese de, maliyenin, yani, Hazinesinin bir temsilcisi vardır. Bu temsilcinin adına bu ismi koymuşlar. Şim-

diye kadar budur, bundan sonrada böyledir. Yeni kanunda düşünöldü taşınıdı, en iyi tâbirin bu olacağına kanaat getirildi. Hazinesin temsilcisidir, buradaki savei. Yani her hesapta Hazinesin alâkası bulunduğu için orada bulunup Hazine nam ve hesabına o hesabın doğruluğu, yanlışlığı isabetsizliği veya hakkında beyanda bulunur. Mâruzatım budur. Eğer eksik tarafı varsa tekrar arz edeyim.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar) — Malî savei desek nasıl olur acaba?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Aynı şey, maliyenin temsilcisi, ileride de bu noktaya mahsus hususî maddeler vardır. Üzerinde çok duruldu. Tâbir bunun için konulmuştur, arz ederim. Başka soru soran varsa bu mevzuda arzı malûmat edeyim.

BAŞKAN — Değıştirge önergesi yoktur.

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar) — 3 neü maddeyi reye koymadan bir değışiklik önergesi veriyorum, Sayın Başkan.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Bir sualin var.

BAŞKAN — Buyurun. Arkadaşlar biraz acele etsinler.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Bu savei rey hakkına sahip midir?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Hayır.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Yani yalnız mütalâa beyan eder.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKAN MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Evet.

BAŞKAN — Başka sual var mı arkadaşlar?..

MUSTAFA AKALIN (Afyon Karahisar) — Bir önerge veriyorum.

BAŞKAN — Lütfen biraz acele buyurun.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Bu savei tâbiri için söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Orhon.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım; sözeü olan komisyon adına konuşan arkadaşımızın beyanı hakikaten beni tatmin etmediği gibi tahmin ederim ki diğer arkadaşlarımızı da doyurucu olarak tatmin etmiş değil. Savei âmmenin adamıdır. Âmmenin adına bildiğimiz mahkemelerde dâvaları takibeder, yürü-

tür, dâva açar. Şimdi, hâtırlarsınız, eski Devlet Şûrası adını taşıyan Danıştay'da da savei idi. Sonra bu savei, Cumhuriyet Saveisi iltibası ve hizmetleri bakımından da ayrı ayrı olduğu için, buna Devlet Şûrası heyetlerinde kanunu müdafaa ettiği için, kanunun hâkimiyetini tesis ederek kanun karşısında hatalı kararları önlemek bakımından «Kanun sözeüsü» adını verdiler. Yani kanunun kusursuz olarak Devlet Şûrası kararlarında hâkim olması ve kanunun kusurlu olmaması için ona kanun sözeüsü dediler ve savei tâbirini yerinde olarak kaldırdılar. Şimdi buradaki nedir? Bu bir hesap muhakemesidir; bizim adımıza yani Büyük Meclisin adına Devlet hesaplarını kontrol eder. İki taraf vardır, taraflar vardır burada. Birisi muhasiplerdir, muhasiplere zimmet çıkarır. İkincisi maliyedir. Maliye, orada heyet nezdinde kararını beğenmezse kanunu noksan tatbik ettiniz, kusurlusunuz diye gerek kendi bünyesindeki temyizen bir kararın tetkikini ister ve gerekse heyetinden ister. Bu da maliyenin mümessilidir, âmmenin mümessili değildir. Binaenaleyh, buna «savei» tâbirini kullanmak hakikaten kusurlu oluyor. Şimdi, ben de bir isim bulamadım, ama Devlet Şûrasına muvazi olarak bir isim bulunabilir. Evet bunun kararları - ben de ona iştirak ediyorum - Divanı Muhasebatın kararları idari tasarruf mahiyetinde olmadığı için Devlet Şûrasına gitmiyor. Zaten Anayasamız sarîh, Fransa'daki sistem başka bir sistemdir. Orada maliye temsilcisinin yaptığı vazife şu, diyor ki, «Zimmet çıkarmışsa buradaki zimmet de bir hesap hatasıdır, yanlış anlaşılmasın. Yani suç mahiyetinde değildir. Zimmet çıkarmışsa muhasebe ve bunu heyet kaldırmışsa, maliyenin mümessili, sen kanunu yanlış tatbik ettin muhterem heyet şu şu sebeplerle çıkarılan zimmeti kabul etmem lâzımdı ve sen zimmeti kaldırdın, Hazineyi ızzar ediyorsun diye kanunun tatbikini istiyecek. Âmme namına bir dâva yok, taraflar yok. Binaenaleyh uygun görülürse buna da bir kanun sözeüsü diyelim, meseleyi halledelim. Yahut Hazine sözeüsü diyelim. Bir arkadaşımız tenvir buyurdular. Burada taraf Hazine'dir, âmme taraf değildir, ama savei tâbiri başka bir şeydir. Bunun için bunun üzerinde duralım muhterem komisyon arkadaşlarımla. Ben benimsedim bu tâbiri, Hazine sözeüsü tâbirini. Şimdi arkadaşlar, psikolojik bir şeydir bu; bâzı arkadaşlar

unvana da pek iltifat ederler. Kabul edin bunu. Ben bunu Devlet Şûrasında vatiyle müşahede ettim. Hepsi saveci unvanıyla idi. Kanun sözcüsü olunca sanki hani bir şeyden mahrum olmuş gibi bir tuhaf hava yaratıldı, ama sonra pek alâ yerleşti. Bir Hazine sözcüsü tâbirini ben şahsan benimsiyorum. Eğer yüksek komisyon iltifat ederse.

TALÂT KÖSEOĞLU (Hatay) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Söz mü istiyorsunuz Sayın Köseoğlu? Sayın Orhon bir değişiklik önergesi veriyor musunuz bu hususta?

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Köseoğlu.

TALÂT KÖSEOĞLU (Hatay) — Efendim, buradaki savecilik tâbiri yerinde değildir. Arkadaşım gayet güzel ifade ettiler. Savecilik bir müessesedir; ceza hukukunda savecilik kanunlarla tâyin edilmiş fonksiyonu, vazifesi olan bir müessesedir. O müessese ile bu müessese karşılaştırıldığı zaman tamamen mahiyet farkı arz eder. O bakımdan savecilik tâbirinin kaldırılmasını ve yerine maliye sözcüsü, Hazine sözcüsü, temsilcisi şeklinde bir ibarenin konulması yerinde olur. Bunu komisyondan bekliyoruz. Bunu bu şekilde düzeltsinler. Eğer düzeltmediği takdirde biz bir takrir verelim.

BAŞKAN — Başkan söz isteyen var mı efendim?

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Bir önerge veriyorum efendim.

BAŞKAN — Lûtfen efendim, biraz acele buyurun.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Efendim önergeyi arz ediyorum....

BAŞKAN — Olamaz efendim. Önerge verildikten sonra oylıyamam efendim.

Üçüncü madde hakkında bir önerge gelmiştir, okutuyorum efendim.

Sayın Başkanlığa,

Saveci tabirinin Maliye Bakanlığı temsilcisi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Burdur
Faik Kırbaşı

Trabzon
Hamdi Orhon

BAŞKAN — Komisyon..

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAİL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; şimdi müzakeresini yaptığımız kanunun ikinci maddesinde «Saveci» kelimesi kabul edilmiştir. Umumi Heyette tekriri müzakere olmadığına göre bundan sonraki maddelerdeki, saveci kelimesinin değişmesi kanunda iki terimin çıkmasına meydan verecektir. Bu itibarla muhterem heyetinizden istirham ediyoruz, komisyon adına; saveci kelimesi aynen kalsın. Pek de yadırganacak tarafı yoktur. Çünkü, Maliye'yi temsilen gelen saveci mükellefin hem lehinde hem aleyhinde idarei kelâmda bulunacaktır. Yani bir nevi ceza mahkemesindeki müddeiumumilik, dediğimiz savecilik makamını işgal edecektir. Binaenaleyh, bu kelimenin aynen kalmasını komisyon adına istirham ediyoruz.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz isteyen?

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Mecbur oldum efendim. Müsaadenizle birşeyi arz edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun efendim. Önerge üzerinde değil mi efendim?

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, sayın arkadaşımız beyanında diyor ki, saveci tâbirini kullanacak zat hem hazine adına, hareket edecek, hem de kendisine zimmet çıkarılanın lehine. Böyle birşey yoktur. Bu bir mahkemedir, hesap mahkemesidir. Taraf Hazinedir, taraf mesul muhasiptir. Mesul muhasip aleyhinde bir zimmet çıkarıldığı zaman kendi kanununda yazılı usullere göre müraعات ederek zimmetin kaldırılmasını talebedecek. Hattâ o kadar talebedecektir ki, hatırlarsınız, bizim adımıza olduğu için, Büyük Meclisin adına olduğu için, o yuvarlanıyor. bizim buraya geliyor, komisyonlarımıza kadar gidiyor. Divanı Muhasebat Komisyonu var, oraya kadar gidiyor. İcabında orada kaldırmıyoruz. Yani muhasip lehinde bir hareket Maliye Bakanlığı temsilcisinin görevlerinden değildir. Bu bir defa açıklansın. Bu bir.

İkincisi, saveci tabiri kalkarda yerine Maliye Bakanlığı temsilcisi yani o tarafın adamı olarak girdiği zaman ne yapacağız? Diyor ki, arkadaşımız, tekriri müzakere yoktur. Kanunun

birinci müzakeresi bitmiş değildir. Hattâ ikinci müzakeresinde şayet iki müzakereli ise bu kanun bilmiyorum; ikinci müzakeresinde bâzı hataların düzeltilmesi için Yüce Meclise mensubolan arkadaşlarımızın yapacağı tekliflerle bu kusurlar, bu hatalar zaten düzeltilebilir. Zaten iki müzakereden de maksat budur. Kaldı ki; bu tek müzakereli ise burada da düzeltilmesi gayet mümkündür. Müzakereler bitmiş ve Yüksek Heyetin Umumi reyine de arz edilmiş bir şey yoktur. Mühim olan savei tabirinin adli kazaya aidolan âmmenin tarafı olan bir vazifelinin sıfatıdır. Devlet Şûrasından kalkmıştır. Burada da Maliye Bakanlığının temsilcisine savei diyemeyiz. Bunun kaldırılarak yerine Maliye Bakanlığı temsileisi tabirinin konulması yerinde olur. Kanaatindeyim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Önerge üzerinde başka söz istiyen olmadığına göre...

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Sayın Başkan, komisyon namına cevap vereceğim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kaptan.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, terim üzerinde durmıyacaktım. Bizi durmaya sevk eden esas âmil 2 nei maddede bu terim geçmişti. Ama arkadaşım, şunu anladım ki, 2514 numaralı Kanun ile hiç alakası bulunmayan bir mâruzatta bulundu. Dâva öyle değil.

Şimdi biz işin teknik tarafına geçmek istemediğimizden işler hakikaten bazan anlaşıl-mıyor. Efendim, burada durum; bir murakıp gidip bir saymanın hesabını tetkik eder, hesabı getirir. Birinci Başkan; bazan 3 lira, beş lira, 10 lira yüz lira fazla ödedi, oksik ödedi diye bir sayman mesul görülmüş ise tebligat yapar. Yapılan kontrol neticesinde yani murakabe neticesinde, ey sayman senin şu hesabın hatalı görüldü, der. Bu tebligata karşı sorumlu cevap verir. İşte bu iki evrak murakıbın tetkik evrakı, yani murakıbın murakabesi neticesinde sorumlu görülen adamın yani saymanın müdafaası gelir mahkemeye. Bu vekil tarafın durumu karşısında savei tamamiyle müstakildir. Evet, kanunun âmir şu hükmüne göre sayman haklıdır? Hayır, kanunun şu hükmüne göre murakıp haklıdır sayman haksızdır, diyebilecektir. Arkadaşımızın dediği gibi değildir. Tamamen mah-

kemedeki savei bazan beraet, bazan mahkûmiyet isteğinde nasıl muhayyirse, oradaki de «maliye namınadır, ama mutlaka maliye haklıdır» demek mecburiyetinde değildir. Rica edeceğim, terimin üzerinde durmuyordum, ama hakikat budur. Terimin bizi şimdi üzerinde durmaya sevk eden âmil, ufak noktalar bunlar olabilirdi. Beyefendinin teklifini geri almasını istiham edeceğim. Sonra ikinci madde de geçmiş. Nasıl telif edeceğiz. Yeni Tüzüğümüz çıkmadı. Burada tekriri müzakere usulümüz yok. Bir taraftan sayman diyeceğiz, kanun sözcüsü diyeceğiz, bir taraftan savei diyeceğiz. İkinci maddede de lütfederlerse, hazine temsileisi sıfatının da ne olduğu belirtilmemiştir. Ne yapalım arkadaşlar, çaremiz yok. İkinci maddeyi değiştirmek imkânımız varsa amenna, yoksa öyle kalacak. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Önergeyi tekrar okutup oylarınıza arz edeceğim efendim.

(Burdur Milletvekili Faik Kırbashi ve Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un önermeleri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 3 neü madde kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay meslek mensuplarının nitelikleri, seçilmeleri ve atanmaları Başkan ve üyelerle Genel Sekreterin nitelikleri

Madde 4. — Sayıştay Başkan ve üyeleri ile Genel Sekreterinin aşağıdaki nitelikleri taşımaları şarttır :

I - Genel olarak :

İhtuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibarıyla bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki fakülte ve yüksek okullardan birini bitirmiş ve sonradan malî ve iktisadi konularla ilgili görevlerde en az on yıl başarı ile çalışmış olmak;

II - Özel olarak :

A) Birinci Başkanlık için :

- a) Sayıştay Daire Başkanlığında, üyeliginde,
- b) Müsteşarlık, müsteşar yardımcılığında,
- c) Profesörlükte,
- d) Genel ve katma bütçeli dairelerin genel müdürlüklerinde,
- e) Vergiler Temyiz Komisyonu Başkanlığında,
- f) Maliye Bakanlığı tetkik, teftiş, hesap uzmanları, bankalar yeminli murakıplar kurulu başkanlıklarında veya bunların sınıf ve derecesinde bulunan diğer görevlerde bulunmuş olmak..

B) Daire başkanlıkları için :

- a) Sayıştay üyeliginde, saveciliğında,
- b) Maliye Bakanlığı kuruluşuna dâhil müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür ile bunların sınıf ve derecesinde bulunan diğer görevlerde,
- c) Vergiler Temyiz Komisyonu başkanlıklarında,
- d) Maliye Bakanlığı tetkik, teftiş, hesap uzmanları, bankalar yeminli murakıplar kurulu başkanlıklarında bulunmuş olarak,

C) Üyelik için :

- a) Sayıştay Saveciliğında, Genel Sekreterliğinde raportörlüklerinde, uzman denetçiliğinde, baş denetçiliğinde, Saveri başyardımcılığında,
- b) Bu maddenin (B) fıkrasının b, c, d bendlerinde sayılan görevlerle, Maliye Bakanlığı kuruluşuna dâhil genel müdür yardımcılığı veya bunların sınıf ve derecesinde bulunan diğer görevlerde,

c) Vergiler Temyiz Komisyonu üyeliklerinde,

d) Maliye Bakanlığı Başmüfettişliği, Başhesap uzmanlığı, bankalar yeminli başmurakıplılığında, bulunmuş olarak,

D) Genel Sekreterlik için :

Sayıştay raportörlüğü, uzman denetçiliği veya başdenetçiliğinde bulunmuş olmak.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 4 neü madde kabul edilmiştir.

Birinci Başkanın seçimi

Madde 5. — Sayıştay Birinci Başkanı bu kanunda yazılı niteliklere sahip istekliler arasından, T. B. M. M. Bütçe Karma Komisyonu tarafından gizli oyla seçilir. Komisyon, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile toplandır. Mevcudun salt çoğunluğunun oyunu alan seçilir.

Seçim sonucunun Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi genel kurullarınca ayrı ayrı onaylanması gereklidir. Meclislerden her hangi biri bu onay işlemini, karma komisyonda seçimin sonuçlanmasından başlayarak iki ay içinde tamamlamadıkları takdirde karma komisyon kararı kesindir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. 5 neü madde kabul edilmiştir.

Daire Başkanı ve üyelerin seçimi

Madde 6. — Sayıştay daire başkanlıkları ile üyelikleri için, Sayıştay Genel Kurulunca, Sayıştaya başvuranların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonucunda, bu kanunda yazılı şartlara sahib oldukları anlaşılankar arasından üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun ve ilk oylamada bu yeter sayı sağlanamadığı takdirde ertesi oylamada salt çoğunluğun gizli oyu ile her boş yer için ikişer aday seçilir.

Sayıştay Genel Kurulunda, üye adayları, boş kadro sayısının 2/3 oranında Sayıştay mensupları ile savecisi ve 1/3 oranında da 4 neü maddenin (C) fıkrasının b, c ve d bendlerinde yazılı nitelikleri taşıyan istekliler arasından seçilir. 1/3 ve 2/3 oranlarının uygulanmasında tam sayı yanında meydana gelen kesirler bir aded olduğu takdirde Sayıştay mensupları; iki aded olduğu takdirde ise bunlardan biri Sayıştay mensupları kontenjanına, diğeri de Maliye Bakanlığı kontenjanına aktarılır.

Bütçe Karma Komisyonu, sicillerini inceledikten sonra her boş yer için bu adaylardan birini seçer.

Seçim 5 neü madde esaslarına göre yapılır.

Bütçe Karma Komisyonunda yapılan asli üye seçimlerinde ikinci fıkrada yazılı oranlar aynı şekilde uygulanır.

BAŞKAN — 6 neü madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. 6 neü maddeyi oylarınıza

arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başkan ve üyelerin teminatı

Madde 7. — Sayıştay Başkan ve üyeleri azlolunamaz. Kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye ayrılamaz. (96 nci madde hükümü saklıdır.)

Memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşkilâtlı resmî sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılanların da Sayıştay Genel Kurul kararıyle görevleri sona erer.

BAŞKAN — 7 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

Saveı ve saveı yardımcılarının nitelikleri, atanmaları

Madde 8. — Sayıştay Saveı ve yardımcıları, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine ortak kararname ile atanırlar.

Bunların, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri, İktisadi ve Ticari İlimler akademilerini veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanmış yurt içindeki veya dışındaki fakülte veya yüksek okullardan birini bitirmiş olmaları şarttır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Buyurun Sayın Kırbaslı

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım ufak bir hususu işaret etmek için huzurunuzda gelmiş bulunuyorum. 8 nci maddede belirtildiği üzere; «Sayıştay saveı ve yardımcıları Maliye Bakanlığının teklifi üzerine ortak kararname ile atanırlar.» Buna bir diyeceğimiz yoktur ama, «Bunların, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri, İktisadi ve Ticari İlimler akademilerini veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanmış yurt içindeki veya dışındaki fakülte veya yüksek okullardan birini bitirmiş olmaları şarttır.» denilmektedir. Bizim Komisyondan istirhamımız, şurada 3 nci maddede meslek mensupları sayılırken, bu arada da saveı ve yardımcıları sayılmış. Diğer taraftan bu meslek mensupları, biraz evvel Komisyon Başkanına sorduğum gibi, buranın üyesi bulunduğu cihetle saveimin üyelik

için 4 nci maddede (C) bendinde; «Sayıştay saveciliğinde, genel sekreterliğinde, raportörlüklerinde, uzman denetçiliğinde, başdenetçiliğinde, saveı yardımcılığında...» v. s. sayılmış, bulunmaktadır.

Şimdi acaba bu saveı ve saveı yardımcılarının nitelikleri ve atanmaları başlığı altında belirtilmiş bulunan bu husus sadece fakültelerden mezun olmaları hususunu mu içine almaktadır? Gerçi öbür tarafta da bir izahat vardır, ama sarıh değil. Öğrenmek istediğim husus; sadece bu nitelikleri haiz olanlar mı ortak kararname ile tayin edilebileceklerdir, yoksa bunların dışında ayrıca meslekî bilgileri olabilen, yani ayrıca mütemmim bilgiye ve meslek stajına veya bu hususta çalışmalara iştirak etmiş olmaları da şart mıdır, değil midir, bu anlayışamamıştır. Bu hususun açıklanmasında fayda mülâhaza etmekteyim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz istiyen var mı efendim? Yok. Değiştirge önergesi yok. Yalnız 1 nci satırda, «... Sayıştay saveı ve yardımcıları...» ndan sonra bir virgül ilâvesi icab ediyor. Bu virgülle beraber maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Raportör ve denetçilerin nitelikleri, mesleke alınmaları

Madde 9. — Raportör, uzman denetçi, başdenetçi ve denetçiler denetçi yardımcılığından yetişirler.

Denetçi yardımcılığına, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içi veya yurt dışındaki fakülte veya yüksek okullardan birini bitirmiş olanlar arasından açılacak sınavı kazananlar Birinci Başkan tarafından aday olarak atanırlar.

Sınava girebilmek için 31 yaşından gün almamış ve Devlet Memurları Kanununun 48 nci maddesinde gösterilen genel nitelikleri haiz olmak şarttır.

Adaylık süresi en az bir, en çok iki yıldır. Adaylık süresi sonunda :

Bilgi, çalışma ve ahlâk bakımından hizmete elverişli görülenler, Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulunun kararı ve Birinci Başkanın onayıyla denetçi yardımcılığına atanırlar.

Hizmete elverişli görülmiyenlerin görevine Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu kararı ve Birinci Başkanın onayıyla son verilir.

Denetçi yardımcıları bir meslek kursuna veya stajına tabi tutulurlar.

Kursta okutulacak nazari ve tabikî derslerle stajın şekil ve şartları, kursun veya stajın süresi kurs veya staj sonundaki sınav usulleri ve diğer hususlar yönetmeliğinde belirtilir.

Denetçi olabilmek için kurs veya stajdan sonra yapılacak meslek sınavını başarmak şarttır.

Sayıştay meslek mensupları ile savci ve yardımcılarının yükselme süreleri iki yıldır.

BAŞKAN — 9 ncu madde hakkında söz istiyen? Yok. 9 ncu maddeyi şu düzeltmelerle oylarınıza arz edeceğim. Matlapta, «mesleğe» olacak, bir «ğ» ilâvesi gerekiyor. İkinci fıkranın ikinci satırında, «öğrenim» kelimesi, «öğretim» olacak. Yani, «h» yerine bir «t» ilâvesi gerekiyor. Dördüncü satırda; «açılan» kelimesi «açılacak» olarak, yani, «cak» ilâvesi icabediyor. Bunun son kelimesinde, «atanırlar» kelimesinde, «e» yerine bir «a» ilâvesi gerekmekte, yani, «atanırlar» olması lâzımgeliyor.

Bu değişikliklerle 9 ncu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel sekreter ile raportör ve denetçilerin atamaları

Madde 10. — Sayıştay Genel Sekreteri, Birinci Başkan tarafından; raportörler, uzman denetçileri, başdenetçileri ve denetçileri, Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulunun kararı ve Birinci Başkanın onayı ile atanırlar.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Bu onuncu maddenin matlabında (atamaları) kelimesi (atanmaları) olacak ve (raportörler) kelimesine de bir (i) ilâve edilecek. Bu değişiklikle 10 ncu maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Sekreter yardımcılarının nitelikleri ve atamaları

Madde 11. — Genel Sekreter yardımcıları, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki yüksek okulların birini bitirmiş olanlar arasından Birinci Başkan tarafından atanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yönetim mensuplarının nitelik ve atanmaları

Madde 12. — Müdür ve yardımcılarının, sef ve memurların, Devlet Memurları Kanununun 48 nci maddesinde yazılı nitelikleri taşımaları gerekir. Bunlar, Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulunun kararı üzerine Birinci Başkanın onayı ile atanırlar.

BAŞKAN — 12 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 12 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Yönetim mensuplarının sınıflandırılması

Madde 13. — Yönetim mensupları için Devlet Memurları Kanunu esaslarına göre sınıflar tesis edilir.

Yönetim mensuplarının Devlet Memurları Kanunu gereğince yapılacak yükseltme ve kademe ilerlemeleriyle, disiplin ve ceza kovuşturmalarında yetkili kurul, Memurlar Seçim ve Disiplin Kuruludur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. 13 ncu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştay yargı ve karar organlarının kuruluş, işleyiş, görev ve yetkileri

Daireler

Madde 14. — Bir başkan ve dört üyeden kurulu daireler birer hesap mahkemesidir. Bir başkan ve iki üyeden kurulan daire heyeti hükme yetkilidir.

Dairelerde kararlar oyların çoğunluğuyla verilir.

Daireler;

a) Sorumluların hesaplarını inceleyip yargıyarak haklarında beraet veya tazmin hükmü verir.

b) Kesinhesapları inceleyip sayman hesaplarıyla karşılaştırarak uygunluk ve aykırılık noktalarını belirtmek suretiyle karara bağlar.

c) Birinci Başkan tarafından incelenmek üzere verilecek işler hakkında görüşünü bildirir.

Daire başkanlarının mâzeret, hastalık, Birinci Başkanlığa vekillik gibi geçici sebeplerle vazife görmemeleri halinde ve münhal vukuunda en kıdemli üye daire başkanvekilliğini yapar. Kıdemde esas üyeliğe seçilmez.

Üyelerden birinin her hangi bir sebeple bulunamaması halinde o daireden Temyiz Kuruluna ayrılmış üyelere biri daire başkanının daveti üzerine mahkemeye katılır.

BAŞKAN — 14 neü madde hakkında söz istiyen? Yok... 14 neü maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 14 neü madde kabul edilmiştir.

Daireler Kurulu

Madde 15. — Daireler Kurulu, Temyiz Kuruluna ayrılan başkan ve üyelerin dışında kalan başkan ve üyelere kurulur.

En kıdemli daire başkanı kurula başkanlık eder.

Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Mevudun çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Daireler Kurulu bu kanunla kendisine verilmiş olan görevleri yapar. Birinci Başkan tarafından incelenmesi istenilen diğer konu ve işlemleri görüşerek karara bağlar.

Savei doğrudan doğruya veya başkanın çağrısı üzerine oy hakkı olmamak şartıyla kurula katılabilir.

BAŞKAN — 15 neü madde hakkında söz istiyen?.. Yok. 15 neü maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 15 neü madde kabul edilmiştir.

Temyiz Kurulu

Madde 16. — Temyiz Kurulu 4 yıl için Sayıştay Genel Kurulunca daire başkanları arasından seçilecek 4 daire başkanı ile her daireden seçilecek 2 üyeden kurulur.

Her yıl kurul üyelerinin dörtte biri yenilenir. Üyeliği sona erenlerin yeniden seçilmeleri caizdir.

Kurula en kıdemli daire başkanı başkanlık eder.

Duruşmalı oturumlarda savei kurul huzurunda savunmasını yapar.

Temyiz Kurulu üye tamsayısının üçte ikisi ile toplanır. Mevudun çoğunluğuyla karar verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Kararı temyiz edilen daire başkan ve üyelerinin oy hakkı olamaz.

Temyiz Kurulu üyeleri 22 neü maddede gösterilen görevleri de yapar.

Temyiz Kurulu Sayıştay dairelerince verilen ilâmların son hüküm merciidir.

BAŞKAN — 16 neü made üzerinde söz istiyen var mı? Yok. 16 neü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 16 neü madde kabul edilmiştir.

Genel Kurul

Madde 17. — Genel Kurul, Birinci Başkanın Başkanlığı altında daire başkanlarıyla üyelere kurulur.

Genel Kurul bu kanunla kendisine verilmiş olan görevleri yapar ve Birinci Başkan tarafından incelenmesi istenilen diğer konu ve işlemleri görüşerek karara bağlar.

Savei doğrudan doğruya veya Birinci Başkanın çağrısı üzerine, oy hakkı olmamak şartıyla, Genel Kurulda bulunabilir.

Genel Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır; mevudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliğinde Birinci Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

BAŞKAN — 17 neü madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddenin üçüncü paragrafının 1 neü satırındaki «üzerine» kelimesinin sonundaki (,) yerine (;) olacaktır. Bu tashiî ile 17 neü maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İdari nitelikteki kararların birleştirilmesi

Madde 18. — Dairelerin kararları veya bir dairenin iki kararı arasında aynı meselede ayrıklık bulunur veya bir içtihadın değişmesine lüzum görülür ya da bu mahiyette bütün işlemlere uygulanabilecek kararlar almaya ihtiyaç duyulursa, mesele Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır. Bu meselenin görüşülmesinde savei da bulundurulur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayıştay ilişkin kanun tasarısı ve teklifleri

Madde 19. — Sayıştaya ilişkin olarak yapılan kanun tasarısı ve teklifler hakkında görüşlerini tesbit etmek, vize ve denetleme işleri için yönetmelikler yapmak, Genel Kurulun görevleri arasındadır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddenin matlabının birinci kelimesi olan (Sayıştay) ın sonuna (a) harfi konulmak

suretiyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19 ncu madde kabul edilmiştir.

Savcı

Madde 20. — Savcı aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Hesapların incelenmesi ve yargılanması safhalarında iddia ve düşüncesini bildirmek,

b) Uygunluk bildirimlerinin ve Cumhuriyet Senatosuyla Millet Meclisine sunulacak raporların Sayıştay Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında hazır bulunarak görüşünü açıklamak,

c) Kanunların sorumlular hakkında cezai veya inzibati kovuşturmayı emrettiği hususlarda buna ait hükümlerin uygulanmasını izlemek,

ç) Hesapların yargılanması sırasında veya her hangi bir suretle sorumluların cezai veya inzibati cezayı gerektiren hallerine vâkıf olduğu takdirde durumu Maliye Bakanlığına ve diğer ilgili makamlara yazı ile bildirmek,

d) Birinci Başkan tarafından verilen işleri görmek,

e) Kanunda yazılı süreler içinde hesaplarını vermeyen saymanlar hakkında yapılacak işlemler dolayısıyla düşüncesini bildirmek,

f) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

BAŞKAN — 20 nci madde hakkında söz istiyen? Buyurun efendim.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; bir hususun aydınlanması sebebiyle huzurunuzda çıkmış bulunuyorum.

«Savcılık aşağıdaki görevleri yerine getirir.» diyor.

Buradaki «ç» fıkrasında «hesapların yargılanması sırasında» dedikten sonra «veya her hangi bir suretle sorumluların cezai veya inzibati cezayı gerektiren hallerine vâkıf olduğu takdirde..» tâbiri vardır.

Burada ihbar müessesesi haline gelmesi gibi bir hüküm taşımaktadır. Yani bir vatandaş dilekçe ile savcılığa, her hangi birisi hakkında, ihbar yaparsa, savcılık bu ihbar üzerine doğrudan doğruya.... Bakınız ne diyor; cezai veya inzibati cezayı gerektiren hallerine vâkıf olacak, ondan sonra da Maliye Bakanlığına ve ilgili makamlara bildirilecek? Eğer böyle bir şey varsa hesapların yargılanması sırasından sonra bu hüküm, yargılanma kelimesi ile kabili telif değildir. Çünkü yargılanması ve neticelenmesi hal-

lerinde, ihbarın kendisine yapılması halinde, bildirilecek hususları nasıl kabili telif görmüşler, biz hayret ettik. Bunun aydınlanması ilerde birçok suiistimallerin önlenmesi bakımından faydalı olacağı düşüncesiyle huzurunuzda izah etmek mecburiyetinde kaldım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurunuz Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, mesele şurada, biliyorsunuz ki, Sayıştay, ceza mahkemesi değildir, hesap mahkemesidir. Muhterem arkadaşım biraz dikkat etselendi anlıyacaktır. Şimdi birisi sorumludur, malî bakımdan sorumludur, aynı zamanda cezai bakımdan da sorumlu olabilir. Bu adamın malî sorumluluğunu tesbit edecek, onun malî sorumluluğunu ilâma bağlayacak olan Sayıştay; cezai sorumluluğunda alâkalı daireye, savcı bildirecek. Bilmem izah edebildim mi? Hürmetlerimle.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — «Her hangi bir suretle sorumluların cezai veya inzibati cezayı gerektiren hallerine vâkıf olduğu takdirde» diyor burada. Bir şeye vakıf olmak sadece anlattığımız şekilde olmaz, her halde bir başkasının müracaatı ile mümkün olur. Bu bakımdan aydınlatılmasını rica ederim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Elbette bu madde de var.

Muhterem arkadaşlarım, bizim ceza sistemimizde savcıya, ihbar müessesesi diye bir şey yoktur. Savcı suça nerede, ne şekilde muttali olursa olsun takibat yapar. Zaten bu savcı da esas savcıdan pek farklı değildir. Suça ne şekilde vâkıf olursa, nasıl öğrenirse, ne şekilde kendisine bildirilirse vukuf direktman olabilir, bir sohbet esnasında olabilir, dilekçe ile birisi birisi başvurulmuş olabilir, zâtîalınız gibi bir sohbet esnasında olabilir, dilekçe ile kâyet etmiş olabilirsiniz, ben bildirmiş olabilirim veya doğrudan doğruya vâkıf olmuş olabilir. Her hangi bir şekilde vâkıf olduğu anda bu suçluyu mutlaka adaletin pençesine tevdi etmek için vazifelidir. Daha başka varsa emrinize âmâdeyim, cevap vereyim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge önergesi yok. 20 nci maddeyi oylarınıza arz edi-

yorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

Dördüncü bölüm

Sayıştay mensuplarının görev ve yetkileri

Birinci Başkan

Madde 21. — Birinci Başkan Sayıştayın en büyük âmiri olup Sayıştayın genel işleyişinden sorumludur. Genel Kurulun Başkanıdır. Gerekli gördükçe temyiz ve daireler kuruluna da başkanlık eder. Bu kurullara verilecek işleri düzenler ve görüşmeleri yönetir.

Birinci Başkan, Sayıştaya düşen bütün ödevlerin iyi yapılmasını ve iç yönetimin düzenli bir surette yürütülmesini sağlamak için gereken tedbirleri alır.

Daire başkanlarının ve üyelerin dairelere ayrılması, işlerin dairelere dağıtılması, denetçilerin ve personelin görevleri ve görev yerlerinin tâyin ve tesbit olunması, denetleme gruplarının kurulması, hesapların merkezde veya yerlerinde incelenmelerine ilişkin programların yapılması Birinci Başkan'a aittir.

Birinci Başkan görevinde bulunamayacağı zaman daire başkanlarından birini yerine vekil bırakır. Vekil tâyin etmemiş olduğu veya Birinci Başkanlığın açık bulunduğu hallerde daire başkanlarının en kıdemlisi vekillik yapar.

BAŞKAN — 21 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 21 nci madde kabul edilmiştir.

Daire başkanları ve üyeler

Madde 22. — Daire başkanları, dairelerine ayrılan hesapların yargılama ve bunlara ilişkin tutanak ve ilâmların düzenlenme ve sonuçlandırılması işleriyle ve diğer işlerin yapılmasını sağlamakla görevlidir.

Üyeler denetçi raporlarını inceler ve düşüncelerini yazılı olarak belirtir. Ayrıca bu kanunda gösterilen diğer işleri yapar.

BAŞKAN — 22 nci madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. 22 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Sekreter

Madde 23. — Genel Sekreter, Birinci Başkanın idari yardımcısı olup, yazışmaları idare,

bizzat başkanın imzası gereken yazılar dışındaki evrak ile ilâm ve sözleşmeleri onun adına imza, her türlü meslek ve yönetim kısımlarının iş dağıtımını ile görevlendirilmelerinde ve yerinde inceleme grup ve programlarının hazırlanmasında Birinci Başkan'a yardım eder; araştırma, inceleme ve meslekî yayın işlerini düzenler, idari şubeleri Başkan adına denetler ve Başkanın vereceği diğer görevleri yerine getirir.

BAŞKAN — 23 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 23 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23 nci madde kabul edilmiştir.

Raportörler

Madde 24. — Raportörler, bağlı buldukları daire ve kurullara bu kanunla verilen görevlerle ilgili kararları yazmak ve verilen hükümler dairesinde tutanak ve ilâmları düzenlemek ve bunların gerektirdiği diğer bütün işlemleri yapmakla görevlidirler.

BAŞKAN — 24 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 24 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24 nci madde kabul edilmiştir.

Denetçiler

MADDE 25. — Denetçiler, incelenmek üzere Birinci Başkanlıkça veya onun adına grup şeflerince kendilerine verilen idare hesaplarıyla kesin hesapları ve işlemleri, kanun, tüzük yönetmelik ve genelgelerdeki esas ve usuller dairesinde inceleyerek sonucunu birer raporla Birinci Başkanlığa bildirmek ve bu kanunla verilen diğer Sayıştay hizmetlerini yapmakla görevlidirler.

Denetçiler; anlam, uygulama veya sonuçları bakımından Hazine menfaatlerini zarara uğrattığı nitelikte gördükleri malî kanun, tüzük, yönetmelik, kararname ve sair mevzuat hükümlerini, inceleme sırasında tesbit ederek bunları gerekçesiyle birlikte ve yazılı olarak Birinci Başkanlığa bildirirler. Birinci Başkan, bu bildirileri derhal Genel Kurula havale eder ve bunlardan Genel Kurul kararıyla kabule değer görülenler üç aylık raporlarla Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisine sunulur.

Denetçiler tarafından hesap ve işlemlerin inceleme usulleri denetleme gruplarının çalışma şekilleri ile grup şeflerinin görev ve sorumlulukları bir talimatta belirtilir.

BAŞKAN — 25 nei madde hakkında söz istiyen?.. Buyurun efendim.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; burada denetçilerin vazifesi sayılırken;

«Denetçiler; anlam, uygulama veya sonuçları bakımından Hazine menfaatlerini zarara uğratici nitelikte gördükleri malî kanun» tâbiri geçmektedir. Böyle bir tâbir hukukumuzda yoktur, malî kanun diye bir şey yoktur arkadaşlar, «Malî kanun, tüzük, yönetmelik...» böyle şey olmaz. Kanunun, malî kanun olması veya olmaması diye bir şey mevzu bahis değildir. İdari kanun diye bir şey, bir nitelik tanısanız dahi, idari kanunların içerisinde malî mevzuat da vardır. Yani Hazineyi alâkadar eden üç tane kanun mânasına malî kanun diye bir şey yoktur. Bu meslekte, zamanında bulunmuş bir arkadaşımız sıfatıyla Yüksek Heyetinizden rica ederim «malî» tâbirinin çıkarılarak sadece «kanun, tüzük, yönetmelik» tabii onun içerisinde malî hükümlerini ihtiva edenler demektir. Zaten, yoksa malî kanunlar, idari kanunlar, siyasi kanunlar diye böyle bir ayırım yapmaya lüzum yoktur. Bu kanunda da yoktur. Bu hususu tavzihan arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, ilk görüşte arkadaşım haklıdır. Fakat sonunu lütfederlerse, orada «sair kanunlar» demek suretiyle endişeleri izale edilmiştir. Malî kanunlar yok dediler. Malî kanunlar vardır. Cilt cilt ve üzerlerinde malî kanunlar ve kararlar, diye yazılı kitaplar vardır, literatüre bakılırsa orada da görmek mümkündür. Gümüşe ait kanunlar ve saire gibi. Ama arkadaşım asli noktada haklı. Ancak sonunda «diğer kanunlar» demek suretiyle bizatihi malî olmayan kanunlar hakkında da aynı şekilde rapor tutabileceklerini hüküm altına bağlamıştır. Artık bu kanun malî mi, değil mi diye bir ihtilâfı ortadan kaldırmak için, sarahate kavuşturmak için sonunda usulüne uygun hüküm konulmuştur, arz ederim. Bununla beraber takrir verilerse kabul edebiliriz. Bir mahzuru yoktur. Olabilir. «Malî» kelimesini kaldırabiliriz. Bir zararı da yoktur. Çünkü, sonunda doğru «sair kanun demek suretiyle malî kanun mu değil mi ihtilâfını da ortadan kaldırmış oluyoruz. Arz ederim.

BAŞKAN — 25 nei madde hakkında bir değişiklik önergesi gelmiştir. Okutuyorum efendim.

Sayın Başkanlığa

25 nei maddedeki (malî) tâbirinin kaldırılmasını rica ederiz.

Osman Saraç

Faik Kırbaşı

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Yalnız «malî» kelimesinin kaldırılmasını ve o şekilde düzeltilmesini istiham ediyorum.

BAŞKAN — İkinci fıkranın ikinci satırında «gördükleri malî» diyor. Buradaki «malî» kelimesini kaldırılıyorsunuz değil mi efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) Yalnız malî kelimesi.

BAŞKAN — Anladım efendim, ikinci fıkranın ikinci satırında bulunan «gördükleri malî kanun...» buradaki malî kelimesini kaldırılıyorsunuz. Başka yerde de var mı efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Evet. Yok.

BAŞKAN — Bu şekilde değiştirilmesini, düzeltilmesini kabul ediyorsunuz değil mi efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Evet efendim.

BAŞKAN — Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. Maddeyi, ikinci fıkranın ikinci satırındaki «gördükleri» kelimesinden sonraki «malî» kelimesinin kaldırılmasıyla oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 25 nei madde bu suretle kabul edilmiştir.

Yönetim mensupları

Madde 26. — Sayıştayın işlemiyle ilgili yönetim işleri bu kanuna bağlı kadrolarda yazılı memurlar tarafından yapılır.

Kurulacak yönetim dallarının görevleriyle bu görevlerin yapılma yolları, ilgililerin sorumluluk dereceleri yönetmeliğinde gösterilir.

BAŞKAN — 26 nei madde üzerinde söz istiyen?.. Yok. 26 nei maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 26 nei madde kabul edilmiştir.

Memurlar seçim ve Disiplin Kurulu

Madde 27. — Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu iki takvim yılı için Genel Kurulca seçilecek bir daire başkanı, bir üye, bir uzman de-

netçi veya raportör, başdenetçi ile Genel Sekreterden kurulur.

Aynı şekilde birer yedek seçilir.

Kurula daire başkanı başkanlık eder.

Kurul üye tam sayısı ile toplanır ve oy çokluğuyla karar verir.

Genel Sekreter, uzman denetçi ve raportör, başdenetçi şahıslarını ilgilendiren konuların görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

BAŞKAN — 27 ne madde hakkında söz istiyen?.. Yok. 27 ne maddenin birinci satırındaki (takvim yılı) kelimesinin sonundaki (L) harfi kalkacak ve son satırdaki (denetçi ve) yerine (denetim veya) şeklinde olacaktır.

Bu değişiklikle maddeyi oyunuzda arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın görev ve yetkileri

Sayıştayın görevleri

Madde 28. — Sayıştay aşağıda gösterilen görevleri yerine getirir :

I - A) Genel ve katma bütçeli dairelerin,

B) (A) bendinde yazılı daireler tarafından sermayesinin yarısı veya yarısından fazlasına katılmak suretiyle sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan kurum ve teşebbüslerin,

C) Kanunlarla Sayıştay denetimine tabi tutulan diğer kurumların bütün gelir, gider ve mallarıyla nakit, tahvil, senet gibi kıymetlerinin (Emanet niteliğinde olanlar dâhil) alınıp verilmesini, saklanma ve kullanılmasını denetler. Sorumluların hesap ve işlemlerini yargılıyarak kesin hükme bağlar.

II - Devlete ait ikraz, istikraz ve taahhütlerle çeşitli kaynaklardan bağış ve yardım suretiyle elde edilen nakdî veya aynî kıymetleri, Hazine bonolarını, bütün kefalet, kredi ve Hazine avanslarını kaydedip denetler,

III - Genel ve katma bütçelere ilişkin kesin hesapları inceleyerek düzenleyeceği uygunluk bildirimlerini, ilişkin olduğu Kesinhesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç 6 ay içinde Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

IV - Gerekteğinde malî işlere ve hesap usulleriyle gelir tahakkuk sistemlerine dair Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisine rapor verir.

V - Denetimine tabi kuruluşların hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda gerekli görüldüğü hususlara dair Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisine rapor verir.

VI - Sayıştay, kanunlarla kendisine verilen diğer görevleri yerine getirir.

BAŞKAN — 28 ne madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 28 ne madde kabul edilmiştir.

Sayıştayın yetkileri

Madde 29. — Sayıştay, bu kanunla veya diğer kanunlarla yüklendiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında Bakanlık, kurul ve kurumlarla, idare âmirlikleriyle, sayman ve diğer sorumlularla doğrudan yazışmaya, gerekli görüldüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları vasıtasıyla görmeye veya dilediği yere getirtmeye ve sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırılmaya, bakanlık, daire ve kurumlardan temsilci istemeye yetkilidir.

Sayıştay denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, Devlet, özel idare, belediye ve sair bütün resmî kurum ve kuruluşlarla diğer gerçek ve tüzel kişilerden (Bankalar dâhil) isteyebilir.

Sayıştay denetimine giren daire ve kurumların işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukukî durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir. Bu maddenin uygulanmasında izlenecek usul ve esaslar yönetmeliğinde belirtilir.

Bu madde gereklerini haklı bir sebebe dayanmaksızın tam olarak yerine getirmeyen birinci ve ikinci fıkralarda yazılı ilgililer hakkında, Sayıştayın istemi üzerine dairelerine disiplin kovuşturması yapılmakla beraber bu gibiler için ayrıca genel ve özel hükümler dairelerinde işlem de yapılır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Vize

Vizenin kapsamı

Madde 30. — Merkezde ve Sayıştay Genel Kurulunca harcamadan önce denetimin uygulanmasına karar verilen yerlerde, bu kanunla istisna edilenler hariç, genel ve katma bütçelerden Sayıştayın vizesi olmaksızın harcama yapılmaz kredi açılmaz ve avans ödenemez.

Kadroların dağıtım işleri de önceden Sayıştayın vizesine bağlıdır.

Harcamadan önce denetim yapılmasına karar verilen yerlerde Sayışta Başkanlığınca teşkilât kurulabilir veya denetim grupları görevlendirilebilir.

Genel ve katma bütçelerin önce vize işlemine tabi tutulmayan harcamaları sonradan vize işlemine tabidir.

Harcamadan sonra vizeye verilen belgelerden kabule uygun görülenleri vize edilir, kabul uygun görülmiyenleri önceden hesaptan çıkarılmayıp bunların düzeltilmesi veya geri alınması dairesine bir önergeyle bildirilir. Hesap devresi sonuna kadar düzeltilmiyen veya geri alınmayan kıymetlerin ödettirilmesi sayman hesapları üzerinde yapılacak incelemelerle hükme bağlanır.

BAŞKAN — 30 neu madde hakkında söz istiyen?... Yok. 30 neu maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30 neu madde kabul edilmiştir.

Sözleşmelerin tescili

Madde 31. — Merkezde ve harcamadan önce denetimin uygulandığı yerlerde yüz bin liradan daha fazla harcamayı gerektiren sözleşmeler yerine getirilmeden önce Sayıştayca tescil edilir, ancak ivedilik ve gizlilik sebebiyle eksiltmeden istisnasına Bakanlar Kurulunca karar verilen hususlarla yabancı memleketlerde yapılan satınalmalara ilişkin sözleşmeler bu hükmün dışındadır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Harcamadan önce vize

Madde 32. — Harcamadan önce vizeye sunulan belgeleri, Birinci Başkan tarafından görevlendirilen grup şefi ve gözetimindeki denet-

çiler, mevzuat dairesinde inceliyerek vize ederler.

Tereddütlü görülen gider belgeleri denetçi ve grup şefinin yazılı düşüncesiyle birlikte dairesine gönderilir. Alınacak karşılık üzerine bunlar ya vize edilir, ya da müzakere ile Birinci Başkanlığa verilir.

Birinci Başkan bu belgeleri dairelerden birine gönderir ve karara bağlar.

Bu karara dayanılarak yapılan ret işlemlerine, usulü dairesinde itirazda bulunulması halinde, keyfiyet incelenmek üzere ilgili Sayıştay dairesine veya daireler kuruluna verilir. Vize karar verildiği takdirde gider belgeleri vize edilir. İtiraz yerinde görülmediği takdirde belgeler karar gereğince dairesine geri gönderilir.

Sonradan vizeye tabi harcamaların vizesinde tereddüt husule gelirse önce karara bağlanmak üzere, bu harcamaya ait belgeler, Birinci Başkan tarafından dairelerin birine verilir.

BAŞKAN — 32 nei madde hakkında söz istiyen?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Sayın Başkan bir tasih var. Dördüncü satırın sonundaki «müzakere» kelimesi «müzakere» olacak.

BAŞKAN — Birinci fıkrada mı efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — İkinci fıkranın ikinci satırında veyahut da, başından itibaren dördüncü satırın son kısmındaki «müzakere» kelimesi «müzakkere» olacaktır.

BAŞKAN — 32 nei maddenin 2 nei fıkrasının 2 nei satırının sonundaki «müzakere» kelimesi «müzakkere» olarak düzeltilmek suretiyle oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32 nei madde bu değişiklik ile kabul edilmiştir.

Kesin geri çevirme

Madde 33. — Sayıştayın tescilinden veya vizesinden kaçınıp gerekeçeli bir önergeyle dairesine geri çevirdiği harcamadan maddi hataya veya ödenek yetersizliğine veya kadro üstünde tâyin ve istihdamlara ilişkin olanları hakkındaki reddi kesinleşir.

BAŞKAN — Söz istiyen?... Yok. 33 neu maddenin sonundaki leşir (dir) olarak değışti-

rilmek suretiyle oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 33 nci madde değiştirildiği şekilde kabul edilmiştir.

Sorumluluğun yüklenilmesi

Madde 34. — Sayıştayca vizesinden kaçınılan kanunların açıkça yasaklamadığı her hangi bir hareama, işinde, birinci derecedeki ita âmirlerinin yazılı direktmesi halinde keyfiyet Sayıştay Genel Kurulunda incelenir.

Bu kurulda vizeyi uygun bulmazsa, Bakanlar Kurulunca keyfiyetin incelenerek ita âmirinin görüşünün yerinde görüldüğü hakkında karar verildiği ve bu karar Sayıştaya bildirildiği takdirde ihtiyat kaydıyla vize işlemi yapılır.

Sayıştay bu yolda ihtiyat kaydıyla vize ettiği işlemi, diğer işlemler ve yolsuzluklar hakkında üç ayda bir sunacağı raporla Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlıklarına bildirilir.

İkinci derecedeki ita âmirlerinin yazılı direktmesi halinde ihtiyat kaydıyla vize işlemi yapılır ve direktlediği hususa ait sorumluluk kendisine aitolup ilgili sayman hesabının yargılanması sırasında kesin hükme bağlanır.

BAŞKAN — 34 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 34 nci maddenin 3 nci fıkrasının sonunda (bildirir) olarak düzeltilerek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 34 nci madde bu değişiklik ile kabul edilmiştir.

Harcamadan önce

Vizeden istisnalar

Madde 35. — Sayıştayın, harcamadan önce vizesinden istisna edilen kanunla belli harcamalar şunlardır :

1. Memur aylıklarıyla bunlara yapılan yardımlar ve görevlerine ilişkin olarak tanınan diğer haklar,
2. Sözleşmeli ve yevmiyeli personelin ücret ve yevmiyeleri,
3. Emekli, dul ve yetim aylıkları,
4. Mahkeme haraları,
5. Kanunla belirli beyiye aidatı,
6. Nisbeti kanunla belirli aidat ve ikramiyeler,
7. İki resmî daire arasında veya Hazine ile ilgili gelir ve gider suretiyle yapılan harcamalar,
8. Vergi, resim ve diğer adlarla resmî daireler adına yapılan kesintiler,

9. Sayıştayca tescil edilmiş sözleşmelere dayanılarak yapılacak kira bedeli ödemeleri,

10. Geri verilecek paralar,

11. Harcırah avansları.

BAŞKAN — 35 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. 35 nci madde kabul edilmiştir.

Sözleşmelerin Sayıştaya gönderilmesi

Madde 36. — Merkez ve vilâyetlerde bağitlanacak sözleşmelerle dayanaklarının birer örneğinin yedi gün zarfında Sayıştaya gönderilmesi mecburidir.

BAŞKAN — 36 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 36 nci madde kabul edilmiştir.

İnceleme süresi

Madde 37. — Sayıştaya gönderilen ve ilişigi bulunmayan belgelerden ödeme, kredi ve verile emirleriyle avans senetleri ve bu kanunun 31 nci maddesinde yazılı sözleşmeleri en çok üç ve diğerleri onbeş gün içinde Sayıştayca incelenerek sonuçlandırılır.

BAŞKAN — 37 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 37 nci madde kabul edilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetleme

Genel esaslar

Madde 38. — Sayıştay denetimine giren idare ve kurumların;

a) Gelir, gider ve mal işlemlerini, bu işlemlere ait sayman hesaplarını bütün kayıt ve belgeleriyle birlikte incelemek ve neticede bütün bu işlem ve hesapları yargılama yolu ile;

b) Bütçe hesabının ve bu nitelikteki diğer hesapların kesilmesini, sayman hesaplarının sonuçlarını, ilgisine göre kesinhesap kanunu tasarıları veya kesin mizan ve bilânçolarla karşılaştırmak suretiyle;

c) Kanunlarda belirtilen diğer konuları ilgili daire ve kurumlardan alınacak bilgi ve belgeleri incelemek ve Sayıştayda gerekli kayıtları kurmak suretiyle;

Denetler.

Askerî kadrolarla askerî teçhizat, levazım, ayniyat, fabrika ve müesseseler, Sayıştay de-

netimine tabidir. Ancak, bunların denetim usulleri, Sayıştayın görüşü alındıktan sonra Millî Savunma ve Maliye Bakanlıklarınca yapılacak bir yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — 38 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 38 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 38 nci madde kabul edilmiştir.

Hesapların verilme zamanı

Madde 39. — Hesap ve işlemleri Sayıştayın denetimine giren idare ve kurumların kanunlarına göre bir bütçe veya hesap yılı veya hesap devresi içindeki bütün gelirlerinin, giderlerinin ve mallarının hesapları saymanlar tarafından en geç mahsup devresini takibeden bir ay içinde Sayıştaya verilir.

Mal işlemlerinin hesap devresi, 5 yıldan fazla olmamak şartıyla, ilgili saymanlık işlemlerinin durumuna göre, Sayıştaya tesbit olunur.

Hesap ve işlemlere ait belge, kayıt, defter ve cetvellerin yıl veya hesap devreleri içinde bir aydan fazla olmamak üzere, belirtilecek müddetler sonunda gönderilmesine veya yerinde incelemeye hazır bulundurulmasına Sayıştaya karar verilebilir. Bu hal yukardaki fıkralar gereğince yıl veya hesap devreleri sonlarındaki hesap verme mecburiyetini kaldırılmaz.

BAŞKAN — 39 ncu madde hakkında söz istiyen? Yok. 39 ncu maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 39 ncu madde kabul edilmiştir.

Hesapların niteliği

Madde 40. — Gelir, gider ve mal işlemlerinin hesapları Sayıştaya ayrı ayrı verilir. Daire ve kurumların bir bütçe veya hesap yılında veya özel kanununa göre kabul edilmiş olan hesap devresi içinde :

a) Tahakkuk eden ve tahsil edilen bütün gelirlerin, gelir artıklarının ve emanetlerin miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler, gelir hesabını;

b) Yapılan harcamaların ve bunlara ilişkin olarak alınan para ve sair kıymetlerin miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler, gider hesabını;

c) Mevcut ve alınan, sarf olunan, satış, yok etme veya sair suretlerle elden çıkarılan her türlü malların ve eşyanın miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler, mal hesabını teşkil eder.

28 nci maddenin 1 (B) ve (C) bendlerinde söz konusu sabit veya döner sermayeler veya fonlar veyahut kurumların yetkili mercilerce onaylanmış bütçe ve kadrolariyle kesinhesapları ve bunlarla ilgili kararlar, bilanço esasına göre hesap yürüten kurumlarda ise kesin mizan ve bilançolar, Sayıştaya verilecek hesaplara dâhildir.

Yukardaki fıkralarda sözü geçen cetvel, defter ve belgelerin cins ve neveleri ve verilme devreleri, Sayıştaya bir genelgeyle belirtilir.

Özel mevzuatına göre bir saymanın aynı zamanda gelir, gider ve mal işlemlerini yapmakla görevli olması halinde, hesapların bu işlemlerin tamamına veya bir kısmına şâmil olması veya ayrı ayrı verilmesi hallerini ve hesapların verilme tarz ve şekillerini, Sayıştay bir genelgeyle tesbit ederek ilgili idare, kurum ve saymanlara tebliğ eder.

BAŞKAN — 40 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 40 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 40 nci madde kabul edilmiştir.

Saymanlar

Madde 41. — Sayıştaya hesap vermeye yükümlü olan saymanlar şunlardır.

1. Gelir saymanları;
2. Gider saymanları;
3. Mal saymanları;

BAŞKAN — 41 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 42 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 41 nci madde kabul edilmiştir.

Sayman durumunda olanlar

Madde 42. — Usulüne uygun olarak sayman sıfatıyla görevlendirilmediği halde kendiliğinden veya verilen emir üzerine gelirleri tophyan, harcıyan ve malları saklıyan ve idare edenler de bu işlemler bir saymanın hesabına dâhil edilmediği takdirde, sayman addolunur ve kanun hükümleri gereğince sayman sıfatıyla hesabını Sayıştaya vermeye zorunlu olup say-

manlar hakkındaki sorumluluk bunlar hakkında da uygulanır.

Eğer bu hâl âmirlerinin yazılı emirleri üzerine cereyan etmiş ise sorumlulukta olanlar da ortaktırlar.

BAŞKAN — 42 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 42 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 42 nci madde kabul edilmiştir. Saymanlıkların ve saymanların Sayıştaya bildirilmesi

Madde 43. — Bakanlıklar ve katma bütçeli dairelerle Sayıştay denetimine tabi olan bütün idare ve kurumlar her hesap yılı başından önce merkez yurt içi ve yurt dışındaki bütün kuruluşlarına giren saymanlıkların neveleri ile buldukları mahalleri, görev sahalarının hudut ve şümulünü, saymanlıklara bağlı mütemetliklerle depo, ambar ve benzeri iş yerlerinin açık adreslerini, görev başındaki saymanların ad ve soyadlarıyla sicil numaralarını, aylık, ücret ve derecelerini Sayıştaya bildirmekle ve sorumluların imza sirkülerini göndermekle yükümlüdürler.

Yıl içinde yapılan değişiklikler de değişiklik tarihinden itibaren en çok bir ay içinde aynı suretle Sayıştaya bildirilir.

BAŞKAN — 43 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 43 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 43 nci madde kabul edilmiştir.

Saymanların hesap vermesi

Madde 44. — Hesaplar, saymanlar tarafından bu kanunda ve diğer kanunlarda yazılı süreler içinde tamamlanarak incelenmeye hazır vaziyette bekletilir veya Sayıştayın bildireceği yere gönderilir.

Hesaplar görev başında bulunan sonuncu sayman tarafından hazırlanır ve verilir. Hesabın verilmemesinden doğan sorumluluk buna aittir.

Hesabını tamam olarak hazırladıktan sonra başka yere naklolunan, emekliye ayrılan veya Bakanlık emrine alınan saymanlar, haleflerine verdikleri devir sırasında, hazırladıkları hesaplarını da devrederler ve bu husus devir tutanağında belirtilir.

Ölüm, sağlık durumu ve sair müebir sebeplerle hesap vermeye muktedir olmayan veya he-

sap vermektan kaçınan saymanların hesapları bağlı buldukları dairelerce kurulacak bir kurul eliyle yeni saymana devredilir.

Saymanlığın başka bir saymanlığa katılması halinde, sayman o tarihe kadarki hesabını yeni saymana devre, saymanlığın kaldırılması halinde ise, sayman bu hesabı üç ay içinde Sayıştaya vermeye zorunludur.

BAŞKAN — 44 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 44 nci madde kabul edilmiştir.

Sorumluluk halleri

Madde 45. — Sorumlularca; gelir gider, mal ve kıymetlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı, harcanmadığı, verilmediği, saklamadığı veya idare edilmediği Sayıştaya kesin hükme bağlananları, sorumlular keyfiyetin idarece kendilerine bildirilmesinden başlayarak üç ay içinde Hazineye ödemekle zorunludurlar.

Sayıştaya haklarında verilen kesin hükümler sorumlulara ve ayrıca gerekli kovuşturma yapılmak üzere Maliye Bakanlığına 63 nci madde uyarınca tebliğ edilir.

Malın ödettirilmesi, yok olma tarihindeki rayiç bedeli üzerinden, bu tarih belli değilse malın satın alındığı tarih ile kaybolmanın tesbit edildiği tarih arasındaki en yüksek rayiçe göre bulunacak bedel üzerinden olur. Devlet mallarının hasara uğratılması halinde uygulanacak genel hükümler saklıdır.

Sayıştaya verilen ilâmlar aleyhinde Danıştaya başvurulamaz.

BAŞKAN — 45 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. Maddenin 3 nci fıkrasının ikinci satırında geçen «arasında» kelimesindeki (d) harfi (r) yazılmıştır. Bu tashiî ile 45 nci maddeye oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 45 nci madde kabul edilmiştir.

Hesapların incelenmesi

Madde 46. — Sayman hesaplarından hangilerinin merkezde veya hesap yerlerinde inceleneceğine Genel Kurul karar verir. Bu hesaplar Birinci Başkanın görevlendireceği denetçiler tarafından incelenir.

Aneak, kayıtlı malların değerleri toplamı 500 000 lira ve daha yukarı olan mal saymanlıkları yerinde denetlenir.

Merkezde incelenmekte olan saymanlık hesaplarından her hangi birinin yerinde incelenmesine ilgili denetçinin istemi üzerine hesabın bağlı bulunduğu dairece karar verilebilir. Bu karar Genel Kurulca da uygun bulunduğu takdirde bu hesaplar Birinci Başkanın görevlendireceği denetçiler tarafından yerinde incelenir.

İnceleme sırasında;

1. Gelirlerin, alacakların ve her türlü hakların kanunlara, tüzüklere ve yönetmeliklere ve bütçedeki tertiplerine uygun olarak tahakkuk, takip ve tahsil edilip edilmediği,

2. Giderlerin,

a) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere ve bütçedeki tertibine, ödeneğine ve kadroya uygun olarak harcandıp harcanmadığı,

b) Ödemenin istihkak sahiplerinin veya vekillerinin kimliği araştırılmak suretiyle yapıp yapılmadığı,

c) İdare hesabına giren bütün işlemlerin para ve sair kıymet hareketlerinin kanun tüzük ve yönetmeliklerdeki hükümlere uygun bulunup bulunmadığı,

3. Taşınır ve taşınmaz malların giriş saklanması, kullanış ve çıkışları ile bunların bulunması gerekli olan yerlerde tamamen mevcud olup olmadığı hususlarının yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelik esaslarına göre yapıp yapılmadığı,

4. Yukarıdaki fıkralarda yazılı bütün işlem ve hesapların belgelere ve kayıtlarına uygun olup olmadığı,

Araştırmalar.

BAŞKAN — 46 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 46 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 46 nci madde kabul edilmiştir.

Ödemelerin gerekçelerine uygunluğu

Madde 47. — Sayıştay, yapacağı incelemeler sırasında, denetimine giren bütün daire ve kurumların bütçelerine konulmuş olan ödeneklerin bütçede gösterilen iş, hizmet ve ihtiyaçlara harcandıp harcanmadığı hakkındaki görüşünü uygunluk bildirimlerine dereceder.

BAŞKAN — 47 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok, 47 nci maddeyi oylarınıza arz

ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 47 nci madde kabul edilmiştir.

Denetçi raporları

Madde 48. — Denetçiler kendilerine verilen hesapları bu kanunla diğer kanunlarda yazılı esaslar ve yönetmeliğindeki usuller gereğince inceler ve sonucu gösterir bir rapor düzenler. Bu inceleme sırasında mevzuata uygun bulmadığı veya noksan gördüğü işler hakkında sorumluların yazılı savunmalarını alması ve düşüncesiyle birlikte raporda göstermesi şarttır.

Usulü dairesinde yapılan bildirim bilgi edinilmesinden itibaren en çok otuz gün içinde cevap vermiyen sorumluların savunmaları beklenmiyerek mevcut bilgi ve belgelere göre rapor düzenlenmekle beraber, bunlar hakkında ayrıca bu kanun esaslarına göre disiplin veya ceza kovuşturulması isteminde bulunulur.

Bu raporlarda hesabın doğruluğu ve denkliği ve belgelerin tamam olup olmadığı ve inceleme neticesinde sorumluluğu gerektiren hususlar görülüp görülmediği ve ayrıca 28 nci maddenin birinci fıkrasının (B) ve (C) bendlerinde yazılı sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan teşebbüs ve kurumların harcama ve çalışmalarının kuruluş gayelerine uygun bulunup bulunmadığı da raporların sonunda açıklanır.

BAŞKAN — 48 nci madde hakkında söz istiyen?... Yok. 48 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bilgi ve belge verme zorunluğu

Madde 49. — Sorumlular veya diğer ilgili memurlar denetçilerin istiyeceği bilgiyi vermeye, kayıtlarla belgeleri geciktirmeksizin göstermeye veya vermeye mecburdurlar.

Sorumluların yanında bulunmayan belgeler ilgili dairelerden istenir. Sorumlular belgelerin asıllarını ve aslı gösterilmeyen belgelerin ikinci nüshalarını göstermek zorundadırlar.

Yukarıdaki hükme uymayanlar hakkında bu kanun esaslarına göre ceza veya disiplin kovuşturması yapılır.

BAŞKAN — 49 ncu madde hakkında söz istiyen?... Yok. 49 ncu maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 49 ncu madde kabul edilmiştir.

Raporlar üzerinde yapılacak işlem

Madde 50. — İncelenmesi bitirilen hesapların raporları ona ait cetvel ve belgelerle birlikte Birinci Başkanlığa verilir. Başkanlık bunları yargılamak üzere dairelere verir.

BAŞKAN — 50 nci madde hakkında söz istiyen?.. Yok. 50 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 50 nci madde kabul edilmiştir.

Saymanlar hakkında uygulanacak cezalar

Madde 51. — Hesabını kanun hükümleri dairesinde zamanında ve tam olarak vermeyen saymanların aylıkları, Sayıştayca ita âmirlerine ve saymanlara bildirilmesi üzerine hesabını verinceye kadar yarım olarak verilir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı aydan itibaren üç ay içinde yine hesap verilmediği takdirde alınacak kararla sayman memuriyetinden çıkartılır.

Denetleme ve yargılama sırasında istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri ve gerekli açıklamayı vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenler aylık istihkakının yarısına kadar aylık kesimi cezasıyla cezalandırılır ve bir mühlet verilir. Tâyin edilen mühlet içinde yine istenilen evrak ve vesikaları vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazsa, iş ve memuriyetine son verilir.

Sayıştay ilâmlarının icrasını izlemeyenler hakkında da aynı cezalar uygulanır.

BAŞKAN — 51 nci madde hakkında söz istiyen.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Matlaptaki «Saymanlar» sorumlular olacak.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; saymanlar istenilen evrakı falan müddet zarfında vermezse maaşının yarısı, sonra diğer bir yarısı ve ondan sonra da işine son verilir ve hakkında takibat yapılır diyor.

Şimdi bu bir memur statüsüdür. Divanı Muhasebat kararları kesin olduğuna ve hiçbir kazai murakabeye tâbi bulunmadığına göre, memur nereye başvuracak? Eğer bu bir idari tasarruf ise tâyin eden mercie aittir. O za-

man Devlet Şûrası yolu açıktır. Yok bir hesap mahkemesi mahiyetinde olan Divanı Muhasebatın kesin olan kararlarından ise başvuracak hiçbir yol yoktur. Bu bir.

İkincisi; metinde sayılan hususlar suçtur. Doğrudan doğruya adli takibata tâbidir. Memurun Muhakemat Kanunu bugün yaşıyor. Hakkında lüzumu muhakeme kararı ve mahkemeye tevdi lâzım. Memurun derecesine göre, kimi Şûrayı Devlette, kimi vilâyette biter ve nihayet adli mercilere tevdi edilir. Bütün bu yollar bu metinle kapatılıyor. Ya metne bir rahat verilsin, yahutta bu madde lütfen komisyon tarafından geri alınarak kazai yolları kapatılmayacak ve idari tasarrufa muvazi bir şekilde düzenlensin ve ondan sonra Yüce Meclisin huzuruna getirilsin. Ben bu maddeden şahsan endişe duydum. Tahmin ederim ki, burada bulunan arkadaşlarımız da aynı endişe içindedirler, arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Saygı değer arkadaşlarımız, bu kanun çok geciktiği için altı senelik çalışmalarımız hakkında sizleri kâfi derecede aydınlatmak imkânı bulamadık. Bu hususta bir nevi bıkkınlık geldi. Şimdi Sayıştay bir hesap mahkemesi derken, muhterem arkadaşımıza cevap vereyim: Bütün kararları mutlaka kazai muhakeme halini almış kazai bir karar değildir.

Bakınız arkadaşlar, Sayıştay aslî olarak üç vazife yapar, bir, sarftan evvel vize yapar. Bu idari mahiyettedir. Bunun hakkında Danıştaya dâva açılabilir Meclise rapor verir, bu da öyledir. Kendi memuru hakkında bir karar verilir, bu da idaridir zamanı idare hesabı hakkında verdiği, kararlar kazai mahiyettedir. İşte burada idari bir karar daha çıkmıştır. Hesabı muhakeme etmemiş ki, Sayıştay yalnız hesabı vermekten kaçınıyor adam, diyor ki, hesabını ver. Bir milyon suiistimal ettiğin ihbar edilmiş Sayıştaya, Sayıştay diyor ki, «senin hakkında şöyle bir ihbar var, bir milyonu hesabına geçirmişsin, şunun hesabını ver» vermiyor. Vesikani ver, vermiyor; defter ver vermiyor. Zaman veriyor, hesabını vermiyor, mühlet veriyor yine hesabını vermiyor. Ondan sonra bu kararı alıyor. Bu karar bir muhakemeden geçmediği için idari mahiyettedir. Sonunda Danıştaya pekâlâ dâva açılabilir. Kaziyeci - muh-

keme burada yoktur. Sayıştayın kararı idari mahiyette bir karardır. İlgili kararı gönderecek, Maliye Bakanlığınca infaz edilecek veya edilmeyecek. Infaza itiraz edip Şûrayı Devlete dâva açabilecektir. Bu sahada bütün yollar açıktır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırbaslı.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, burada diyor ki, en son satırda, «verilmediği takdirde alınacak kararlar sayman memuriyetinden çıkartılır.» Şimdi sayın arkadaşlarıma soruyorum. Burada memuriyetten çıkartma tâbiri vardır. O zaman Sayın Orhon haklıdır. Biz de teftiş heyetinde bulunduk, saymanlığı mü zerinden alınır, yoksa işinden çıkarılır, idari mahkemeye gider, tekrar mı iade edilir? Burada hukukî bir istilâha ihtiyaç vardır. Bu hususun aydınlanması lâzımdır. Memuriyetinden çıkarma tâbiri yoktur, işine nihayet verilir. Memuriyetinden çıkarılırsa yani vali valiliğinden alınır, sayman saymanlığında alınır gibi, bir hukukî karışıklığa meydan verilmiş olmaktadır ki, o zaman Sayın Orhon arkadaşımızın dediği gibi, idari yolu tamamen kapamış olacaktır.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Arkadaşlar, hiç vârit değil bu iddia. Hukukçu arkadaşlar gayet iyi bilir, bidayet mahkemesi bir karar verir, bu karar o anda lâzımülîera değildir. Taraflar temyiz ederler. Bu karar, temyizi kabil bir karardır. İlgiliye tebliğ edecek Maliye Bakanlığı. İlgili eğer bu karara itiraz etmezse elbette ki, memuriyetinden çıkarılacaktır. İtiraz eder, Danıştaya gider, Danıştay bunun memuriyetten çıkarılmasına ait kararı muteber addetmezse kalır, addederse yine gidecektir, elbette işine nihayet verilecektir. Bir adam suiistimal yapacak, hesabını ver, veremeyecek. Ondan sonra bunun hakkında Sayıştay, bidayet mahkemesi mesâbesinde, bir karar alacak, bu kararı dahi fazla görülecek. O halde hiçbir saymanı doğru yola itemezsiniz. Ne yapmamız lâzım arkadaşlar? Saymanın, muhatabı ve yahut da Sayıştayın muhatabı sayman. Sayman hesap vermiyor.

Şu halde hiçbir saymandan Sayıştayın hesap almasına imkân yoktur. O halde denetlemeyi ortadan kaldırmak lâzım. İmkânı yok. Hesap nasıl alacaksınız? Bir tek nümune verin, bir saymanın hesabını vermemesi karşısında Sayıştay

bir şey yapamaz ise hiç birisinden hesap alamazsınız arkadaşlarım.

İBRAHİM BOZ (Nevşehir) — Bir sual sorabilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İBRAHİM BOZ (Nevşehir) — Efendim, idare âmiri, işten el çektirmek suretiyle, bu evrakı teslim edemez mi? Memurin Muhakemat Kanununa göre işten el çektirip bu evrakın tamamını geri alabilir.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Devamla) — Sayıştayın muhatabı idare âmiri olmadığı için, idare âmirini karıştırmıyorum. Doğrudan doğruya Sayıştayın muhatabı saymandır. Ve yahut da bundan evvel geçen maddelerde görüldüğü gibi, fiilî saymanlık iktisabetmiş veya bir emirle saymanlık mesuliyetini iktisabetmiş kimselerdir. Mescul kelimesinin manâsı da bu. Eğer Sayıştay idari işlere karışırsa bu takdirde işlerin içinden çıkmaya hiç imkân yoktur.

Başka sual var mı, emrinize amadeyim arkadaşlar.

BAŞKAN — Sayın Kırbaslı söz mü istiyorsunuz? Buyurun efendim.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; 51 nci maddenin son satırlarında «... yarım aylık kesilmeye başladığı aydan itibaren üç ay içinde yine hesap verilmediği takdirde alınacak kararlar sayman memuriyetinden çıkarılır.» denmektedir. Buradaki bu terimin açıklanmasında hakikaten ihtiyaç vardır. Şu bakımdan, ki şimdi birçok arkadaşlar memuriyetinden çıkarmayı işten çıkarma olarak düşünebilir. Halbuki komisyonla şimdiki yaptığımız mülâkatta komisyon diyor ki: «Memuriyetten çıkarmadan kasit artık onun sayman olarak istihdam edilmemesi mânasına gelmektedir.» Şimdi o zaman büyük hukukî karışıklıklarla karşı karşıyayız. Tavzihan arz ederim. Bunun da zabıtlara geçmesi bakımından söylemek durumuna düştük.

BAŞKAN — Bir değiştirme önergesi veriyor musunuz?

İBRAHİM BOZ (Nevşehir) — Veriyorum efendim.

BAŞKAN — Değişiklik önergesi gelmiştir, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

51 nci maddenin komisyonu iade edilmesini teklif ederim.

Nevşehir
İbrahim Boz

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Efendim, söz istiyorum.

BAŞKAN — Önerge üzerinde mi?

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Önerge ve bu madde üzerinde.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Orhon.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, bu saatten sonra esasen müzakerenin insicamı bakımından da konuşmak zor, ama zâbitlarda bulunmasında fayda mülâhaza ediyorum. Bu mühim bir madde. Mesul muhasip kusur işliyor. Teferruata inmiyorum, satır başı konuşuyorum. Divanı Muhasebatın yetkili heyeti toplanıyor, memurun işine ve memuriyetine son veriyor. İşten çıkarıyor. Memur muayyen bir statüye tabi. Nedir memurun statüsü? Vazifeden mütevellit bir kusur işlerse kusurun ağırlığına göre işten men edilir, Vekâlet emrine alınır. Müessese bu. Kim yetkili? Tâyin eden, idari tasarrufu yapan merci. Burası idari bir merci değil, bir hesap mahkemesi mercii, Muhasibin âmiri kim? Birinci derece, vilâyette defterdarı, valisi var. Kusuru varsa işten men eder, mesuliyet kendine aittir. Beraet ettiği zaman memuriyetine döner. Burada memuru silip sürüyoruz, kökünü kazıyoruz. Sonra başâmiri kim? Bakan. Nihayet Bakan ve organlarıyla bu tasarruflarda bulunur. Ama memurun memuriyete dönme hakkı muhfu. Ne suretle? Kazai merci olan, idari mahkeme olan Devlet Şûrasından veya işten men edilmiştir, mahkemeye verilmiştir. Mahkemede beraet etmiştir, gelmiş demiştir ki, tertemiz bir adam olduğum belli oldu, vazifemi bana verin. Burada onu diyemiyecek. Tâbire bakınız efendim: «İşine ve memuriyetine...» Bu olmaz arkadaşlar. Bu Anayasa ile de, idare hukukuyla da hiçbir surette izahı kabil değil. Şöyle olabilir, çünkü tarif edilen kusur ağır kusurlar, mercii intikal ettirir, merci neresidir? Mercii Maliye Bakanlığıdır. Maliye Bakanlığına intikal ettirecek, diyecek ki Divanı Muhasebat, bu sizin mesul muhasibiniz hesap istiyoruz vermiyor, kayıt istiyoruz vermiyor, hakkında gerekli muameleyi

yapın bize bildiriniz. Bunu bakanlık yerinde tutacak. Böyle şey olur mu? O zaman Bakanlık memurun mesuliyetine iştirak etmiş olur. Böyle şey olmaz. Onun için bu maddenin mutlaka tashihi lâzımdır. Ama şimdi burada alelacele bir formül bulmak zordur. Onun için rica ediyoruz.

Meselâ Komisyonun Başkanı muhterem arkadaşlarımız diyor ki: Milyonlarca suiistimal. Yok efendim. Muhasiplerin milyonlarca suiistimali olmaz. Bu da yanlış. Ya vize edilmiştir evrak, böyle bir şey yoktur zaten. Veyahut sarfdan sonra vize edilmiştir. Maaş tahsisatından bilmem nereye para ödenmiştir veya bilmem ne tahsisatından bilmem nereye ödenmiştir. Yani hizmete mukabil para ödenmiştir. Buradaki zimmet, Türk Ceza Kanununun kasdettiği bir zimmet değildir. Hesabi bir zimmettir, 500 lira, bin lira, ikibin lira, 5 bin lira o tahsisattan ödenecekken bu tahsisattan ödenmiştir, eşhas zimmetine alınmıştır. Muhasibe bunu öde diyorsunuz. Divanı Muhasebatın yapacağı bu. Cezai takibat değildir. Binaenaleyh milyonlarca suiistimal tâbiri, bu zimmet kelimesinin bünyesinde yoktur. Onun için rica ediyoruz ve hemen bir formül de bulamayız. Zaten bunun, bu akşam da bitmesi mümkün değildir ve bitmesini de gönül istemez, şu yüksek mevcut karşısında. Komisyon bunu geri alsın, bu endişeleri tahfif edecek yeni bir formül getirsin. Buna bir istikamet verelim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Köseoğlu.

TALÂT KÖSEOĞLU (Hatay) — Efendim, buradaki ibare memuriyetten çıkarılma, memuriyetten tard mahiyetinde görülüyor. Malûm, kelimenin izahı budur. Şimdi Devlet Personel Kanununda memuriyetten çıkarılma statüsü tesbit edilmiştir ve tadadı bir şekilde sayılmıştır. Buradaki durum bu kanuna mânen tezat teşkil eder. Bu bakımdan memuriyetten çıkarılma, çıkartır şeklindeki ibarenin kaldırılması ve el çektirilir şeklinde tadil edilmesi lâzımdır. Bu bakımdan maddeyi komisyonun geri alması yerinde olacaktır.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Efendim maddeyi geri alıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon maddeyi geri istiyor, madde komisyona iade edilmiştir.

Hesap vermiyen saymanlar

Madde 52. — Emeklilik, Bakanlık emrine alınma ve benzeri sebeplerle hesabını devretmeden temelli veya geçici olarak vazifeden ayrılmış bulunan saymanlar hesaplarını verinceye kadar, aylık ve diğer istikaklarının ödenmesi geciktirilir.

Başka vazifeye naklen atanan saymanlar da devrini vermedikçe yeni görevlerine başlayamazlar. İstifa suretiyle ayrılan saymanlardan devrini zamanında vermiyenler sonradan Sayıştay denetimine tabi daire ve kurumlarda bir göreve atanamazlar.

BAŞKAN — 52 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 52 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum; kabul edenler... Kabul etmiyenler... 52 nci madde kabul edilmiştir.

Cezaların infazı

Madde 53. — 51 ve 52 nci maddeler hükümleri, ilgili dairelerce yerine getirilir. İlgili daireler bu maddelerin uygulanışından Sayıştaya bilgi verirler.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Sayın Başkan, bu madde geri aldığımız madde ile ilgili olduğu için, bu maddeyi de geri alıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon 53 ncu maddeyi geri istemektedir, Komisyona geriverilmiştir.

Disiplin kovuşturması

Madde 54. — Sayıştayın istemi üzerine 51 ve 52 nci maddeler hükümlerini uygulayanlar hakkında dairelerince disiplin kovuşturması yapılır.

BAŞKAN — Bunu da komisyon geri alıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Alâkası yok ama alıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon geri alıyor.

İkraz, istikraz, kredi ve avansların denetimi

Madde 55. a) Devletçe müessese ve fertlere ikraz ve tâviz olarak verilip Hazinece açılacak hesaplara kaydedilen paralar, sayman hesapları arasında Sayıştayca incelenir ve izlenir.

Özel kanunlarla Hazinesin kefalet ettiği istikraz muameleleri dahi Sayıştayca incelemeye ve izlemeye tâbidir.

Bu inceleme neticeleri uygunluk bildirimlerinde yazılır.

b) Genel ve katma bütçeli dairelerce yapılan istikrazlarla alınan avanslar ve hizmet karşılığı olmayarak çıkarılan Hazine bonoları miktar ve faizleri ve itfa bedelleri kanunlarındaki hükümlere göre Sayıştayca kaydolunur. İstikraz ve avans sözleşmeleri hakkında bağitleme tarihinden ve Hazine bonoları hakkında imza ve ihraç tarihinden itibaren 3 ay içinde Sayıştaya bilgi verilir.

Bu konudaki inceleme sonuçları uygunluk bildirimlerinde gösterilir.

c) Kanunları gereğince mutemet ve mütaahhitlere verilen avanslarla açılan krediler dahi Sayıştayca incelenir.

BAŞKAN — 55 nci madde hakkında söz istiyen? Yok. 55 nci maddenin üçüncü paragrafındaki (bildirimlerinde) kelimesi (bildirimlerine) olarak (d) harfi çıkarılmak suretiyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 55 nci madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçimi sonuçlarını okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulunda açık bulunan ilki asıl üyelik için yapılan 3 ncu tur seçime (218) üye katılmış ve neticede ilişik listede isimleri bulunan zatlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Kâzım Ulusoy	İlyas Seçkin
Amasya	Ankara
	Üye
	İbrahim Aytaç
	Balıkesir

Necati Benderlioğlu	102
Rahmi Ergil	101
Ali Solak	59
Celâl Öncel	53
Mihtat Güven	34
Sabiha Taşçıoğlu	32
Hasan Gebizli	10
Kemal Güner	6
Fuat Bilgin	4
Şerafettin Özdingçer	3
Nuri Erkan	2

Reşat Ertün	2
Celâl Memişoğlu	2
Fuat Eribol	1
Osman Kadıoğlu	1
Ali Gençer	1

BAŞKAN — Yüksek Hâkimler Kurulu asil üyeliği için yapılan seçimde nisap hâsıl olmadığından seçim, önümüzdeki birleşimde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Hâkimler Kurulunda açık bulunan bir yedek üyelik için yapılan 3 ncü tur seçime (212) üye katılmış ve noticede aşağıda ismi bulunan zatlara hizalarında gösterilen oyları almışlardır. Arz olunur.

Üye	Üye
Konya	Diyarbakır
İsmet Kapısız	Tarık Ziya Ekinci
Üye	
Balıkesir	
Cihat Turgut	

Mesut Alpaz	126
Osman Uzumun	34
Fuat Eribol	22
Bahri Paşaoğlu	15
Ali Gençer	8
Ulvi Kırdök	4
Necati Benderlioğlu	1
Muhittin Köseoğlu	1
Boş	1

BAŞKAN — Yüksek Hâkimler Kurulu yedek üyeliği için yapılan seçimde nisap hâsıl olmadığından önümüzdeki birleşimde seçim tekrarlanacaktır.

Vakit gecikmiş olduğundan 30 . 12 . 1966 Cuma günü saat 15,00 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati: 18,25

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

26. BİRLEŞİM

29 . 12 . 1966 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçimi

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân Komisyonları raporu (1/144) (S. Sayısı 124) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1966]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TUZUK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Sayıştay kanunu teklifi ve Maliye, Sayıştay, Anayasa ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (2/338) (S. Sayısı : 147) [Dağıtma tarihi : 2 . 8 . 1966]

2. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 9 arkadaşının, Ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6136 sayılı Kanununun 13 ncü maddesiyle 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/146) (S. Sayısı: 23) [Dağıtma tarihi: 1 . 2 . 1966]

3. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 9 arkadaşının, Tababet ve şubabati sanatlarının tarzi icrasına dair 1219 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet Komisyonu raporları (2/140) (S. Sayısı : 90) [Dağıtma tarihi: 24 . 3 . 1966]

4. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve 12 arkadaşının, 5680 sayılı Basın Kanununun 31 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Adalet komisyonları raporları (2/41) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi: 9 . 7 . 1966]

× 5. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısı ve Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/234) (S. Sayısı: 156) [Dağıtma tarihi 24 . 11 . 1966]

× 6. — Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair 15 . 5 . 1959 gün ve 7269 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve İmar ve İskân, İçişleri ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu. (1/231) (S. Sayısı : 159) [Dağıtma tarihi : 28 . 11 . 1966]

× 7. — İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İçişleri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/232) (S. Sayısı : 160) [Dağıtma tarihi : 1 . 12 . 1966]

× 8. — Deniz İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İçişleri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından se-

çilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/233) (S. Sayısı : 161) [Dağıtma tarihi : 3 . 12 . 1966]

× 9. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34) (S. Sayısı : 149) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 10. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/251, 1/49) (S. Sayısı : 148) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 11. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/390, 1/52) (S. Sayısı : 150) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 12. — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/115, 1/46) (S. Sayısı : 151) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 13. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/155, 1/35) (S. Sayısı : 152) [Dağıtma tarihi : 2 . 8 . 1966]

× 14. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve

Sayıştay Komisyonu raporu (3/372, 1/54) (S. sayısı : 153) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

15. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Cahit Ortaç ve 78 arkadaşının, 6183 sayılı Âmece alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna 23 . 10 . 1962 tarihli ve 85 sayılı Kanunla ilâve edilen geçici 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 103) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1966]

16. — Başbakanlık Basımevi döner sermaye işletmesi kuruluşu hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/3, Cumhuriyet Senatosu 1/368) (S. Sayısı : 102) (Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 436; Millet Meclisi 1 nci Dönem S. Sayısı 255) [Dağıtma tarihi : 26.4.1966]

17. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (2/131) (S. Sayısı : 170) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

18. — Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/243) (S. Sayısı : 171) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

19. — Hendek kazası Kemalîye mahallesi nüfusunda kayıtlı Mustafaoğlu 1329 doğumlu Faik Özer'in bakiye cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/244) (S. Sayısı: 172) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

20. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in Medeni Kanunun 253 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/346) (S. Sayısı: 173) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

21. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 114 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/348) (S. Sayısı: 174) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

22. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/349) (S. Sayısı : 176) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1966]

23. — Eski Siirt Milletvekili Süreyya Öner, eski Amasya Milletvekili Reşat Arpacıoğlu, eski Diyarbakır Milletvekili Hilmi Gündoğan ve İstanbul Milletvekili İhhami Sanear'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12.3.1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1316 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/4; Cumhuriyet Senatosu : 4/66) (S. Sayısı : 20) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

24. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 399 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/5; Cumhuriyet Senatosu : 4/68) (S. Sayısı : 21) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

25. — Eski Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 4 . 1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1494 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/6; Cumhuriyet Senatosu 4/69) (Millet Meclisi S. Sayısı : 19; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1966]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — 17 . 7 . 1965 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve küçük sanatkârlar Kanununun 111 ve 112 nci maddeleriyle geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici 4, 5 ve 6 nci maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Ticaret ve Sanayi komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/85) (S. Sayısı : 88) [Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1966]

2. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 nci maddesinin (c) fıkrasına 4092 sayılı Kanunla eklenen hükümleri değiştiren ve bu kanuna geçici bir madde ekleyen 350 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/68) (S. Sayısı : 31) [Dağıtma tarihi : 8 . 2 . 1966]

3. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 41 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/110) (S. Sayısı : 94) [Dağıtma tarihi : 18 . 4 . 1966]

4. — Karayolları Trafik Kanununun 232 sayılı Kanunla değişik 26 nci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/94) (S. Sayısı : 143) [Dağıtma tarihi : 22 . 7 . 1966]

5. — 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/268) (S. Sayısı : 157) [Dağıtma tarihi : 24.11.1966]

6. — 1076 sayılı İhtiyat Subayları ve İhtiyat Askerî Memurları Kanununun 14 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/77) (S. Sayısı : 158) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1966]

7. — 5584 sayılı Posta Kanununun 1, 3, 25, 26 ve 40 nci maddelerinden «İş kâğıtları» kelimelerinin çıkarılması hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma Komisyonu raporu. (1/127) (S. Sayısı : 63) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

8. — Hafta tatili hakkındaki 394 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasına bazı ilâveler yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Çalışma Komisyonları raporları (1/62) (S. Sayısı : 62) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

× 9. — Ceza işlerinde karşılıklı adli yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/147) (S. Sayısı : 145) [Dağıtma tarihi : 26 . 7 . 1966]

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hava Ulaştırmasına dair 28 Haziran 1966 tarihli Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/264) (S. Sayısı : 166) [Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1966]

× 11. — Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşmeyi tadil eden Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261) (S. Sayısı: 167) [Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1966]

12. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece öğretimi yapan, yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/166) (S. Sayısı : 111) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1966]

× 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun değişik geçici 5 ve 6 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 11 . 2 . 1966 tarihli ve 724 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/156) (S. Sayısı : 112) [Dağıtma tarihi : 7 . 5 . 1966]

14. — T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine 6842 sayılı Kanunla eklenen (g) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/152) (S. Sayısı : 123) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1966]

15. — 6234 sayılı Köy enstitüleri ile İlköğretim okullarının birleştirilmesi hakkındaki kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/89) (S. Sayısı : 127) [Dağıtma tarihi : 5 . 7 . 1966]

16. — Otuz bir kişiye vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları

(1/64) (S. Sayısı : 131) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

17. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 10 arkadaşı ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 11 arkadaşının Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bazı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/75) (S. Sayısı : 132) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

18. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 22 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/145) (S. Sayısı : 134) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

× 19. — Cezaların infazı sırasında ve infazdan sonraki korunmaya ait kanun tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/113) S. Sayısı : 135) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966].

20. — İzmir Milletvekili Hüsamettin Gümüşpala ve 50 arkadaşının, T. C. Devlet Demiryolları İşletmesinde çalışan bir kısım memurların kıdemlerinin tanınması hakkında kanun teklifi, ve Maliye, Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları (2/123) (S. Sayısı: 155) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

21. — 6368 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bazı hükümlerini değiştiren 12 Mayıs 1965 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım komisyonları raporları (1/260) (S. Sayısı : 175) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1966]